

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 15 fillér.

Nyitólár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FEHALGÓS SZ. KESZTŐ:
STAUBER JÓSEF.

Kedd, július 10.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vendégek: Kortéskedés előtt.
- A föllirati vita.
- Árvák kiállítás.
- Luteránus püspökválasztás.
- Légyott a föld alatt.
- Aki meggyújtja magát.
- Buffalo Bill Aradon.
- Válópör és szerelem.
- A huda! hegyek titka.
- Halottrablás az Estvés-utcában.
- Felhő Rószal kalandjai.
- Fedák Sári esküvéje.
- Barabás lemondott Aradról.
- Galpke-dívat.
- Tárcs: Az ideálista költő, meg a praktikus költő. Írta: Csuka Ferenc.
- Csarnek: Beszorkányok a kancellárián. Írta: Szerecs Mészó.

Kortéskedés előtt.

Arad, július 9

A tömeghangulatban nincs következtesség. Kiszámíthatatlan változások történnek a sokaságok nézeteiben, áradás és apály, lelkesültség és lehangoltság, istenítés és fitymálás rendszertelenül állanak egymás nyomába. Jelentéktelen apróságok, észrevehetetlen nüánszok játéka a népszerűség is. A tömeg gyorsan detronizálja az isteneit. Bálványrombolókból lerombolt bálványok lesznek és gyenge szellő dönt ki olyan fákat, melyeknek gyökere a közhit szerint mélyen befurakodott a néplélek talajába. A tömegek lelkében azonban nincsen mélység; csillogó felület az egész, mely napfényes időkben ragyogva ver vissza olyan képeket, amelyek egy pillan-

nat alatt már másnak engedik át helyüket.

Ezen az ingadozó alapon épült ki minden modern állam első intézménye: a népképviselő. A folyton erjedő tömeghangulat adja meg a parlamentarizmus életképességét, mind újabb és újabb eszmék és irányzatok képviselőit küldve a törvényhozásba. A parlamenti rendszer már régóta kivénhedt, petyhüdt, életképtelen lenne, ha a nép változó hangulata új vérrel, új életerővel nem látná el. S éppen ezért alapjában nagyon helyes, ha minden általános választáson egy csomó új ember kerül a törvényhozásba. A hiba csak ott van, hogy az új emberek nem jelentenek mindig új tartalmat is.

Aradvárosa az alkotmányosság helyreállítása óta a lehető legnagyobb mérvben élt azzal a hatalmával, hogy a parlamentnek folyton új és új képviselőket adjon. És nem mondhatjuk, hogy ez az igyekezet nem használt a magyar parlamentarizmusnak, amelyre nézve egy Falk Miksa, egy Chorin Ferenc, egy Hieronymi Károly, egy Barabás Béla mindig csak nyereséget jelentett. Ez a nyereség azonban nem Arad városának, hanem az illetők egyéni kvalitásának javára íródik. Arad városának ezekből a képviselőküldésekből csupán annak a kétes értékű dicsőségnek a visszfénye maradt meg, hogy ő is hozzájárult néhány közéleti nagyság kifejlődéséhez.

Ez a nyereség azonban súlyos veszteségszámlával áll szemközt. Az aradi kerület idők folyamán belekerült a meg-

bizhatatlan kerületek listájába. Hire támadt, hogy kikapós asszony módjára váltogatja a szeretőit. Hamar ráun mind-egyikre s kiadja az utját, hogy más udvarlót szerezzen magának. Mentése csak egy van: hogy az udvarlók nem voltak eléggé bőkezűek s nem törődtek vele, hogy mik a szükségletei egy tetszeni vágyó, életsóvár asszonynak.

Ez a mentés nagy mentés, de mégsem elegendő. Igaz, hogy Aradnak még nem volt olyan képviselője, aki képviselte volna Aradot is. A mandátum, amelyet az aradi polgárság adott, ígéret és remények beváltása céljából került a kerület képviselőihez, akik azonban csak a mandátumot tartották meg, az ígéreteket nem. Hosszu évtizedeken keresztül az volt a sorsa ennek a városnak, hogy *jogilag* volt képviselője, de *tényleg* nem volt. Amíg más városok busásan részesültek az állam kormányának jóindulatában, Aradnak állandóan összeütközései voltak az egymásra következő kormányokkal. Negligálták, érdekeit semmibe vették, fejlődését nem segítették elő, sőt sokszor akadályokat vetettek annak lehetőségére. Magyarországon nincs boldogulás protekció nélkül: és Aradnak nem akadt protektora.

Nagy mentés ez a hűtlenség vádjával szemben. De ennek a mentésnek van gyengítője és ez éppen a hűtlenség. Mert amikor Aradnak, ennek a hűtlen asszonynak a szeretői eljutottak odáig, hogy megértették: mit vár tőlük ez a város, akkor már későn volt. Arad kitette a szűrőket.

Az ideálista költő, meg a praktikus költő.

Írta: Csuka Ferenc.

A költők, nevezetesen az ideálista meg a praktikus költők vannak soron; és azt kell okosan megmagyarázni, hogy mi a különbség köztük.

Itt már csak mese következhetik, mint Muzeregyészakában. Meséből könnyebben okul az ember, mint holmi száraz értekezésből.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy redakció. Volt annak a redakciónak egy szerkesztője, — persze, hogy volt — aztán meg öt munkatárs. Az öt munkatárs ketteje verset írt, melyek rimelték ugyan, de a könyvére főidőttébb elégtelen anyag javakat hoztak. Hanem azért csak az egyik költő volt sápadt és rongyos; míg a másik, bár nem húzott egy hatossal se nagyobb gázit, mindenkor divatosan öltözött és mindennap beretválkozott.

Könnyű kitalálni, hogy az egyik volt az ideálista, a másik a praktikus költő.

Most még a nevüket kell megmondani, aztán következik a mese. — A nevük Aladár, meg Jenő.

— Ejnye, majdnem elfelejtettem, pedig ez szoroson a meséhez tartozik, hogy a lapnál ők voltak az inspekciók. Vagyis, azok az éjszakai alakok, akik éjjelkor kezdik a dolgukat.

No, nem valami szívesen csinálták, de hát muszáj volt nekik.

Egy alkalommal kemény inspekciójuk akadt. Isten nyugosztalja a derék Nikolájt, Laventeország hirtelen elhunyt fejedelmét, dehát igaz, ami igaz, meghalhatott volna, hamarabb, vagy később, ha már halnia kellett. Istenem, félnap ide, félnap oda, mi az annak, aki ugyis az örök életbe költözik?

Paprikov Nikoláj öfelsége olyan alkalmatlan időpontban halt meg, hogy miatta a két költő reggeli négy óráig volt kénytelen a redakciónak körömléni. Harminckilenc blankettás távirat jött Nikoláj fejedelem elhunytáról, mert — nos igen, mert ezt is elfelejtettem előrebocsátani, hogy nem influenzában halt meg, hanem gyilkosságban. T. i. meggyilkolták az őreget, requiescat in pace.

A munka végeztével megkönnyebbülten sóhajtották fel, milyen jó lesz most egy kapuciner! Épp el akartak menni, amikor a mettőr lélekszakadva berohan.

— A bacillushalált hem találok seholsem!

Aladár elsápadt. Némi túlzással mondhatnók, hogy sápadtabb lett önmagánál.

— Tyű, a teremtsit, erre nem is gondoltam!

— Pedig nekem szükségem van rá, — mondta határozottan a mettőr. — Tessék megírni, mert elkészünk.

— Kedves mettőr ur, hát nem elég magának a levantei fejedelem halála? Okvetlenül ragaszkodik a bacillushalálhoz? Hiszen maga rosszabb, mint Néro császár...

— Nekem a bacillushalál kel'. Méltóztatik megérteni? Kell, kell és kell. A levantei fejedelmet pedig vigye el az ördög...

— Hiszen elvitte...

— Vítte volna máskor. Neki köszönhetem, hogy nem tudok még most se formát adni, pedig négy óra van. Elusztunk, elusztunk... Déiben jelenünk meg... Kérem a bacillus halált. Ez semmi esetre sem maradhat ki, mert ha kimarad, nem hirdet nálunk többet az Aesculap gyógyszerár és az állásába is kerülhetne uraságnak. Megírja?

— Megírom! — mondta fogát vicsorgatva a szegény Aladár és szerette volna felborítani az írósztalt. Mégis nekifanyarodott és vagy hét cédulát gyűrt össze és dobott mérgesen a padlóra, amíg rettenetes erőfeszítés után kiszűtötte ezt:

„Bacillushalál. Senki sem gondolná, hogy a levegő, a víz, az ételek, italok, de sőt a ruhánk, a butorunk, szóval minden tárgy, amivel külsőleg, vagy belsőleg érintkezünk, tele van bacillussal. Ez az oka a legtöbb betegségnek. Mert tudvalevőleg minden betegségnek saját bacillusa van. Így a felfájásnak, köhögésnek, csuszának, reumának, idegességnek, tifusznak, angolkórnak stb. Akinek a feje fáj, vagy aki

Nem volt idejük, alkalmuk, módjuk rá, hogy beteljesítsék a velük szemben támasztott követeléseket. Mikor pedig végrehalárra megérkezett az az udvarló, aki tudott és akart volna galáns lenni: félreértések miatt ő hagyta el a kikapós asszonyt.

Most tehát ismét lehet válogatni. Van elég, aki felajánlja lovagi szolgálatait s akit a politikai szerelmek fűrgelábu közvetítői dicsérgetve ajánlanak a szép asszonynak: Arad városának. Most azonban óvatossággal fog megtörténni a választás. Mert ez a város épen elegendőt okult a multakból s épen elegendőt okulhattak azok is, akik most, rövid dicsőségű elődök helyébe kívánnak lépni. Arad megértette, hogy olyan képviselőt kell választania, aki nem csak a parlament képviselője lesz, de elsősorban Aradé. Az udvarlók pedig levonhatják maguk számára azt a következtetést, hogy nemcsak tisztelniök, de segíteniök is kell ennek a városnak az érdekeit, hogy hosszú életűek legyenek a kikapós asszony szerelmében.

§.

A fölrati vita.

Nemzetiségi obstrukció.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 9.

Allig harminc ember előtt nyitja meg Justh Gyula elnök az ülést. A fölrati javaslat van napirenden és szinte kínos már, hogy milyen unalmas lassúsággal hőmpölyög a nemzetiségiel által támasztott vita.

— Vége lesz e ma a fölrati vitának? — kérdik az ülés előtt Viád Auréltól.

— Oh — válaszol diplomatikusan Viád — még sok érdekes mondanivalónk van. Kár lenne elhallgatni . . .

— Kár!

— Persze. A magyar közvélemény hozzá van szokva az ellenzéki hanghoz. Ettől nem szabad megfosztani.

Arról bajosan lehet szó, hogy ma véget ér a vita. Még a legvérmesebbek is csak szordára remélik annak az örvendetes eseménynek a bekövetkezését.

Némelyek arra is kíváncsiak: bejelenté-

ma az elnök, hogy Barabás Béla lemondott aradi mandátumáról? Barabás ugyanis megígérte, hogy vasárnap személyesen adja át az elnöknek a lemondását.

— Ej, ej! — sóhajtja valaki — ime három mandátum között mégis a földre esett Barabás. Három mandátuma volt és ma egy sincs! De azért nem kell busulni: ha nem az Erzsébetváros, hát akkor Arad ismét mandátumra ülteti Barabást! . . .

A nemzetiségiel közül a mai ülésre öten vannak feljegyezve. Bejelenti az elnök, hogy Ziegler Kálmán csáktornyal képviselő lemondott mandátumáról. Új választást rendelnek el. Részletes tudósításuk a következő:

(Fejérváry javaslat.)

Justh Gyula elnök bemutatja Ziegler Kálmán levelét, melyben lemond csáktornyal mandátumáról. Új választást rendelnek el.

Szalay László bizottsági tag leteszi az esküt. Farkasházy Zsigmond, a zárszámadási bizottság előadója: Az emlékeztető 1905. évi június 21-iki ülésen Fejérváry Géza báró több javaslatot terjesztett a Ház elé. Fejérváry miniszterelnök . . .

Halász Lajos: Alkotmányellenes miniszterelnök!

Farkasházy Zsigmond: Bocsnatot kérek, csak akkor lett alkotmányellenes, amikor le szavazták. Azon az ülésen az elnök csodálatos lélekjelenlétének köszönhető, hogy nem sikerült az alkotmány ellen intézett merénylet. Kéri a jelentés kinyomatását és szétosztását.

Következik a fölrati vita.

(A második hét . . .)

Brediceanu Koriolán: Neki jutott a szerencse, hogy a fölrati vita második hetét megkezdje.

Közbeszólások: Eleget beszélnek!

Brediceanu Koriolán: Az országot kínai köfállal nem lehet elzárni. A népjogok védői látják a magyar viszonyokat és azt, hogy a nemzetiségiel a népjogok védői. Azzal vádolják őket, hogy izgatnak. Kéri a vádlókat, hogy tanítsák meg őt, miként kell izgatni. (Derűtség.) A magyarok érdekében ő mindig szót emelt és erre büszke.

Szatmári Mór: Nem a szót, hanem a cselekedetet nézzük. (Zaj.)

Brediceanu Koriolán: A cselekedete az, hogy a saját népét felvilágosítja, ami erőssége a hazának, nem pedig gyengesége. Makár Samu, amikor 1844-ben a nagyzerlenci kerület képviselőjét felajánlották neki, azt mondta, hogy ez a kerület tiszta román, küldjenek tehát oda román embert, akit a nép ismer és a kibben megbizik. (Taps a nemzetiségielknél.)

Nekik nem kellett a Kossuth levele, ők nem a mandátumot keresték, hanem a brók orvoslását és így jutottak mandátumhoz. A régi rendszer piszkos volt. Csódbba került. Ebből a csódból nem szabad semmit sem átvenni, legkevésbé a modort, ahogy a régi rendszerben a nemzetiségiel törvényt követelték. Sorra veszi ezután a már ismert nemzetiségiel sérelmeket. Kijelenti, hogy nekik nincsenek szeparatistákus törekvéseik. Végül kijelenti, hogy a nemzetiségiel feliratot elfogadja.

(A Dummer Augustok.)

Nagy György: Fáj neki, hogy a nemzetiségiel itt olyan hosszú vitát rendeznek. A nemzetiségielknél panaszra nem lehet okuk. Pedig se hossza, se vége az ő hosszú sirásainak. Olyanok ők, mint a Dummer August, a ki egy nagy csomagból a publikum általános derűtlősége közepette egy kis gyűrűt vesz ki. (Derűtlenség.) A nemzetiségiel a szolgabírákra panaszkodnak. Neki is voltak panaszai, de ezekkel a belügyminiszterhez fordult, és hazafiatlan dolognak tartja, hogy itt panaszkodjanak, mielőtt azt illetékes helyen tették volt. Nem érti, hogyan állítják a nemzetiségiel, hogy nekik van programjuk, holott nincs. A nemzetiségielknél a magyar nemzet osztatlan egysége fáj. Üdvözlí a feliratnak a gazdasági kérdésekre vonatkozó részét. Szükségesnek látja, hogy a miniszteriumban erdélyi osztály állíttassék fel. A felirat azért nem elégíti ki, mert nem tükröződik vissza benne a függetlenségi program. Fel kellett volna benne említeni a Fejérváry-kormány védelmére helyezését. A feliratot mindazonáltal elfogadja.

Elnök szünetet ad.

(Az „oláh lázadás.”)

Szünet után Vajda Vojvod Sándor beszél. Furcsának tartja, hogy a magyar pártok nem akarják elismerni a nemzetiségiel alapon álló pártjukat. Hiszen, ha anarkista alapon akarunk szervezkedni, azt is el kell ismerni. Mi nem a magyar nép ellen küzdünk, ez botor állítás. Mi a magyar osztályu:alom és oligarchia ellen küzdünk. Nem kell a mi népünket izgatni. Hiába tanítják az oláh gyereket az iskolában magyarul, az életben úgy is elfelejtí. A magyarosítást az iskolákban lehetetlen keresztülvinni. A hírlapi cikkek erre vonatkozólag félrevezetik a magyar közönséget, a minthogy félrevezették tavaly az oláh lázadásról szóló hírekkel. Az új korszakban ugyanazt a rendszert hajtják végre a régi kofák, mint a szabadelvű rendszer alatt. Fáj neki, hogy őket oláhoknak nevezik és becsmérik őket. Idézi, hogy Széchenyi István gróf mit írt a nemzeti nyelvről.

Farkasházy Zsigmond: Ime, ilyenek a magyarok. Tanuljanak tőlük!

Markos Gyula: Széchenyi is otthagya magukat, mint Szent Pál az oláhokat.

Vajda Sándor: Bánffy Dezső őszinteségét helyesli, ő a nemzetiségiel legerősebb fegyvere

köhög, akinek foga, k-ze, vagy akármije fáj. — joggal kérdehetjük attól: „Miért szenved ön? Hiszen van orvosság. Avagy nem ismeri ön a páratlan Bacillushalál? Kapható az Aesculap-gyógyszertárban, üvegenként 2 koronáért. Egy ládával, amelyben 12 üveg van, csak 20 korona. De sikerrel alkalmazható a Bacillushalál, mint széplő szer is. Kövérség és soványság ellen egyaránt jó, valamint a hajhullást is megakadályozza. — A kávéba keverve, annak pompás zamatot ad. A bacillushalál, több egyetemi tanár hiteles bizonyosága szerint, hatásában messze felülmúlja a rádiumot, sőt a purgót is, erről különben számos köszönő-levél tanuskodik. Megemlítjük még a bacillushalálnak azt a tulajdonságát, hogy például a kávéban is kapható, mely halmazállapotában kitűnően használható eltörött porcellán- és üveg-tárgyak összeragasztására.

Ezek után joggal elmondhatjuk, hogy a Bacillushalálnak egy művelt család háztartásából sem szabad hiányozni.”

— Megvan! ordította Aladár és odaadta a mellőrnök, hogy az Aesculap-gyógyszertár tulajdonosa olvashassa a reggeli lapban a Bacillushalál reklámhirdetését.

(Ide zárja közl felvilágosítást kell adnunk arról, hogy az efféle „közleményeket” nem az újságírók dolga megírni. Ez a kiadóhivatalra tartozik. Csak hogy előfordult, hogy Aladár pár forinttal adása az egyik kiadóhivatali tisztviselőnek és ez visszaélve az álla-

pottal, ilyen utálatos és unalmas dolgokat szózott Aladár nyakába.)

Jenő az egész idő alatt nyugodtan sétált le-főli a redakcióban és mosolygott a kollégája haragján. Tudta, hogy a jó fiu ma megint „kítör”, — és nem csalódott, mert amikor negyedóra múlva a közeli kávéház márványasztala mellett cigarettáztak, Aladár csakugyan kítört!

— Tudod, Jenő, utálatos az élet.

— Ühüm.

— Reklámhíreket kell írnom egy sarlatán patikus kolyvasztékáról, amikor a szívem lelkem tele van magaszlos témákkal.

— Ühüm.

— Itt, itt a szívemben érzem a megaláztatást; arculverését legszebb gondolataimnak... Azt terveztem, ha most hazamegyek, lefekvés előtt egy remek verset írok . . . A hangulata, a szíve, a témája egész este fogva tartotta lelkemet . . . de ez az undorító Bacillushalál kihozott a kerékvágásból, nem tudok ma írni. és ha ez gyakran megismétlődik, elfelejtek írni. De akkor fejbőlövöm magam. Mihelyt észreveszem az első sántító strófát, az első mesterséges rimet: én fejbőlövöm magam . . .

— Na, na.

Aztán hallgattak sokáig. Végül nem fizettek és mind a kettő hazament.

Aladár, mikor belépett hónapos szobájába, mérhetetlen elkeseredést konstataált magán. A világ ellenben közönyös volt. Udakint a tejeskocsi robogtak, a pékek mentek kosaraikkal, szóval, a reggel megkezdődött. Ez fölbőszítette. Befüggönyözte az ablakot és lámpavilágnál írni kezdett. Verset csinált arról, hogy a költő élete csupa szenvedés, hogy a profán világ sohasem érti meg őt. A vers szépen sikerült és Aladár költő nyugodtan aludt el.

De Jenő költő se volt tétlen a reggeli ihlet perceiben. Csak hogy ő nem verset írt, hanem novellát. A novella arról szólt, hogy egy költő borzasztóan szomorú. Szomorú, mert a világ nem érti meg; szomorú, mert a szerkesztő, akinek zsarnoki uralma alatt dolgozik, mítsem törődik a költészettel, hanem száraz riportokat írat vele. De szomorú azért is, mert egy milliomos leányába szerelmes, akit persze nem akarnak hozzáadni. Szomorúsága rövid idő múltán még nagyobbra nőtt, mivel a leányka tüdővésztes lett és lassan, de biztosan haldokolt . . . Ilyetén szomorúságában egyszer egy hírdetést olvasott a Bacillushalálról, mely az Aesculap-gyógyszertárban üvegenként 2 koronáért kapható. (Egy ládával, amelyben 12 üveg van, csak 20 korona.) Vásárolt a csodatevő szerből egy üveggel és elküldte a haldokló leánykának, akinek életéről a leghíresebb orvosprofesszorok is lemondtak már. A leányka egy hajításra kiitta az üveget és másnap jobban lett. Örvendőző szüleinek elmondotta,

és tanu a nemzetiségi üldözés dolgában. Ezután arról beszél, hogy a magyar fajnak nincs asszimiláló képessége, még a zsidókat sem olvasztotta bele a nemzetbe.

Kállay Tamás: A zsidók nem nemzetiség.

Vajda Sándor: Amikor a zsidó, román, szerb és tót már jól érzi magát, vagy magyarok vallja magát, akkor azt hallja: büdös zsidó, büdös oláh, rác. Wekerle sem magyar, hanem német származású, típusa a germán fajnak, de ma is két nyelvű.

Kállay Lipót: Maga magyar volt, de elbecsületes.

Vajda Sándor: Az oláhval, tóttal már az alsó iskolákban éreztetik a kicsinylést és becsmérlést, azután folytatják a gyűlölködést az egyetemen.

Nagy György: Hazugság!

Elnök rendreutasítja Nagy Györgyöt.

(Wekerle is közbeszól.)

Vajda Sándor: Nem lehet csodálkozni azután, ha az oláh, tót nem felejt el ezt a bánásmódot. A sovínizmust a nemzetiségek a magyartól tanulták.

Markos Gyula: *Kötelet az ilyen beszédért!* Elnök rendreutasítja Markos Gyulát.

Markos Gyula: Nem mondhatok mást az olyanra, aki mindent lehurrog, ami magyar.

Vajda Sándor azt akarja ezután bizonyítani, hogy a magyaroknak politikai fölénye sincs. Ime a szerb viszálykodásban sem tudott győzni a magyar fölfogás.

Wekerle Sándor miniszterelnök: *Valótlanosság!*

Vajda Sándor ezután hosszabban szól arról, hogy a nemzetiségi kérdés megvan és meg kell oldani. Mocsáry Lajosra hivatkozik és azt állítja, hogy ha a nemzetiségi kérdést késza koalíció tárgyalni és megoldani, akkor az egész magyar közvélemény vele lesz mindenben. Majd idézetet olvas föl Mocsáry cikkéből.

(A kötetl körül.)

Nagy György: Folyton olvas a szemtelen!

Elnök rendreutasítja Nagyot és utólag rendreutasítja Markos Gyulát is azért, mert azt kiáltotta a szónokra: „a kötetlől ne meneküljén.” Ezután az elnök öt percre fölfüggeszti az ülést.

Szünet után Vajda Sándor folytatja beszédét. Tiltakozik az irredentizmus vádjá ellen és Sturdza Demeternek egy román szenátusi beszédével is igazolja, hogy az irredentizmusnak Romániában sincsenek számbavehető hívei. A magyarországi román népnek még csak fogalma sincs az irredentizmusról.

Elnök ezután a vita folytatását holnapra halasztotta.

Árvák kiállítása.

(Száldj-tanítás Aradon.)

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Arad, július 9.

Aki csak kevéssé is érdeklődik az iránt, hogy apró gyermekek helyes oktatás és vezetés mellett milyen szép és hasznos munkálatok végzésére képesek, az ne mulassza el fölkeresni az aradi árvaházban szerdán megaylló kiállítását. Nyolc-tizenkét éves fiú- és leányelemisták az új népoktatási tantervnek, valamint Balázs Ferenc igazgató utasításának megfelelően papír, fa és agyag anyagból meglepő precizitással olyan csinos tárgyakat készítettek, amelyekből az ember alig hiszi, hogy népiszkolai apróságok kezéből kerültek. A néhány év előtt életbeléptetett száldj tanítás mindenütt jól bevált, de kevés helyen érlel meg oly dúsgyümölcsöket, mint az aradi árvaházban, ahol most már harmadizben rendeznek kiállítást a gyermekek közügyességét és élénk fölfogását dicséző tárgyakból.

A kiállítási teremben levő összes munkák negyed részét a miniszteri tantervben előirt munkák teszik. Ezeknek első csoportja a papírfűzés, papírhajtogatás és papír kivágás. A második csoportot papírtömeg- és kartonmunkák képezik. Ilyenek a dobozok, persely, tolltartó, írómappa, jegyző könyvecske, íratvédő stb. A harmadik csoportba tartoznak a szalma munkák, kalapfonás, falvédő, a negyedikbe az agyag munkák: apró mértani alakok, növényminták, házfornák. Az ötödik csoportot a nehéz famunkák alkotják: kovászoló-fa, hosszú pad, ablakráma, baltanyél, hámfá, kerékküllő, járom bélsa, kocsli oldalzál, könyv-állvány, zászlónyél, nagy gereblye, madáretető stb. Ugyancsak a tantervhez tartozó munkák még a növény-prés, bodzafa-puska, retorta-állvány, heví-tűcső-állvány, sötét kamra, villamos doboz, fonálfonó és egyéb fizikai szerek.

A famunka-csoport legnagyobb része otromba (nem a kivittelt értve) masszív tárgyak, tehát nem az elemi iskolai gyermekek testi erejének megfelelő munka, mert nagy testi erőt s a gyermektől nagyobb megerőltetést igényel.

A kiállítás másik részét a tantervben kívül álló közügyesítő, oktató és kedélyképező munkák alkotják. A kiállításon tehát alkalma nyílik a nézőnek a kétféle munka között összehasonlítást tenni, melyik közügyesítő munka alkalmasabb a kitűzött cél elérésére, hogy t. i. a gyermekkel megkedveltesse a munkát, amelyben az apró iskolások később maguk is nagy örömet találnak. A kiállításnak ebbe a részébe tartoznak az agyag- és a famunkák, továbbá a dombor-művek, mely utóbbiak között

rendkívül sikerültek a következők: glecserek, az északi jeges tenger, az ősember lakása és életmódja, a Szahara sivatag és jelegzetességei, a szülői ház környéke, a járás, megye és földfeületli viszonyok feltüntetve, Helgoland, korál szigetetek stb.

A kiállítást szerdán délután fél hat órakor mutatják be az Ujaradon közgyűlésező *Délmagyarországi Tanító egyesület* tagjainak, azontul pedig e hó 16 ig a nagyközönség által is megtekinthető.

Luteránus püspök választás.

Eredménytelen szavazás.

(Scholtz és Szeberényi.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 9.

A bányai ág. evang. egyházkerület új püspökét most választják. *Sárkány* Sámuel agg korára való tekintettel tavaly lemondott a püspöki méltóságról s akkor megválasztották helyébe *Bachát* Dániel budapesti lelkészt, kinek halálával azonban az idén újra megüresedett a püspöki szék. Hogy ki lesz az új püspök, ma kellett volna eldölnie, de egyik jelölt sem kapta meg az abszolút többséget s így új küzdelem lesz *Scholtz* Gusztáv budapesti és *Szeberényi* Lajos csabai lelkészek között.

Fővárosi tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Bachát Dániel ág. ev. püspök elhalálozása folytán megüresedett bányakerületi püspökségre most folyt le a szavazás a kerületben. A beérkezett szavazatok ma délben bontotta fel a kerületi gyűlés által e célra kiküldött bizottság *Zsilinszky* Mihály nyug. államtitkár kerületi felügyelő elnökiete alatt.

A szavazatok összeszámlálásakor kitűnt, hogy egyik jelölt sem kapta meg a szükséges abszolút többséget s így *Scholtz* Gusztáv budapesti esperes és *Szeberényi* Lajos Zsigmond békéscsabai lelkész között, mint akik a legtöbb szavazatot kapták, *pótvalasztás* lesz.

Beérkezett összesen 857 szavazat, ebből *Scholtz* Gusztávra esett 152, *Szeberényi* Lajosra 108. Nagyobb számú szavazatot kaptak még: *Feress* József orosházi esperes, *Petrovics* Soma csongrádi esperes és *Belohorszky* Gábor bácsi főesperes, püspökhelyettes.

A pótvalasztás augusztus hó első felében lesz.

Scholtz Gusztáv a nagykiterjedésű bányai egyházkerület északi részéből kapta a legtöbb szavazatot: Budapestről, a Szepességéből és Pestmegyéből, míg *Szeberényi*re főleg tótok és az arad-békései egyházmegye községgel szavaztak. Az arad-békései egyházmegye tót része *Szeberényi*re szavazott, az aradi egyházközség azonban *Scholtz*ra adta két szavazatát.

Nem lehetetlen, hogy az új választáson *Szeberényi* Lajos nyeri el a többséget, akinek a papok között sok a híve. *Szeberényi* a békéscsabai egyházközségnek egyik lelkésze, aki evang. egyházilapot is szerkesztett, felvilágosodott ember és kitűnő szónok, de nem tulságosan sovínizsta. Ebből a szempontból aggodalmas is lehet az ő megválasztása, mert az egyházban mindig a tót nyelv „jogaiért” küzdött a magyarsággal szemben és számos tót imakönyvet is írt. Aránylag fiatal ember s az apja is — mint csabai pap — püspöke volt a bányai egyházkerületnek.

Bennünket annyiban is érdekel ez a választás, mert a luteránusok új püspöke fogja őszszel felszentelni az aradi új evang. templomot.

hogy gyógyulását egyedül a fölülmulhatatlan *Bacillus*-hálálnak köszönheti, mely üvegenként az *Aesculap*-gyógyszertárban 2 koronáért kapható, stb.

— Hogy jutottál ezen üveghez, ó, drága leányom? — kérdezte tőle az apja, a milliomos bankár.

— Ezen üveget küldték nekem.

— Ki küldé?

— Valaki.

— Akarom tudni, hogy ki?

— Ó szerett atyám, ígérd meg előbb, hogy nem haragszol meg, akkor elárulom ezen üvegce küldőjét.

— Esküszöm, hogy nem fog szívemben harap tanyázni. Mondza tehát, ó drága leányom, ki légyen azon tliokzatos ismeretlen, aki, mint ezen csodatevő üvegce küldője, téged visszaadott nekünk és az életnek?

— Am legyen, — mondá pirulva *Amanda*, a bankár csodaszép leánykája — elárulom a titkot. Ezt azon dushaju és ábrándos-szemű ifju poéta küldte, aki egyszer zsuron volt nálunk és fölvasta alanyi költeményelt.

— Hah! szolt a bankár. — Zúárd lett légyen ő, a tehetséges fiatal poéta? Miként háláljam meg neki ezt? Hah, miként? Kincseket adnék neki és mindenemet, a mit adhatok; — ah, vajj' hol létezhetik a fenkölt szívű ifju, hogy elrebejem neki hálaszózatom!?

— Az ifju itt létezik, — szolalt meg *Zu-*

árd, a költő, aki véletlenül éppen most érkezett és a bankár utolsó szavait hallotta. — Az ifju itt létezik — mondá nemesen és egyszerűen — és ha meg akar jutalmazni, uram, úgy nem kérek mást, mint *Amanda* kisasszony kezét.

— Hah! — szolt a bankár. — Ádásom rátok, gyermekeim.

Zúárd néhány hét mulva oltárhoz vezette *Amandát*. Az esküvőn, mikor a fölközöntökre válaszolt, ezt a szívbőlfakadó beszédet mondta:

— Hölgyeim és uraim, alig tudok a meghatottságtól szólni. Csak annyit mondok, hogy ezt a véghetetlen boldogságot egyedül a *Bacillus*-hálálnak köszönhetem, mely üvegenként 2 koronáért kapható az *Aesculap*-gyógyszertárban, egy ládával pedig, amelyben 12 üveg van, csak 20 korona. Ez ünnepélyes percben fogadjuk meg, hölgyeim és uraim, hogy az *Aesculap*-féle *Bacillus*-hálalt mindannyian megrendeljük egyegy ládával, de persze vigyáznunk kell, hogy a ládán is, meg az üvegeken is rajta legyen az *Aesculap* védjegy. Uvakodjunk az utánzatoktól

Jenő ezt a „novellát” fölvasta másnap az *Aesculap*-gyógyszertár tulajdonosának, aki nyomban megvásárolta tőle ötven koronán.

Aladár ellenben vajmi keveset kapott a verséért. Legfőljebb öt koronát, de azt is bele számították az előlegébe. Vagyis mitsem kapott.

Már most tessék kitalálni, melyik a praktikus költő és melyik az ideálista költő?

Légyott a föld alatt.

Az opium-barlangok titkaiból.

Egy detektív jelentése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9

A könnyelmű, vidám, mulató Párisi életörmeinek száma egy újabb különlegességgel szaporodott. A franciák, a megvénült Európának ezek az enervált idagzetű, ultramodern vén gyermekek, akik ma a testi élet visszafejlődésének korát élék, ujabban a bizarr, romlott Kelet sorvaszó, csábító miszticizmusának karjaiba vetették magukat.

Páris egy külső városrészében, a Rue-Bon-nouvelle 47. számú házában van egy Asim nevű hindu kereskedő, aki földszinti bolt helyiségében csupa keleti különlegességet, apró szobrokat, dobozokat, asztali- és szekrénydíszeket, u. n. fantazie-cikkeket árul. Ebben az igénytelen kis boltban a gazdag Páris legnagyobb előkelőségei, sok fényes vicomte és marquis-család sarja, férfiak és nők nagy számmal fordulnak meg naponként. A detektíveknek már régen feltűnt, hogy a boltban sokkal több látogató megy be, mint amennyi kijön belőle. A párisi titkos rendőrségnek egy ügyes, fiatal kém, Boulleroynem régen megismerkedett Asimmal, evvel a titokzatos keleti kereskedővel s nemsokára különös dolgokat tudott meg róla és a kereskedő séről.

„Abból a kis boltból — írta jelentésében Boulleroyn — titkos lejáratok vezetnek több pin-cshelyiségbe, amelyek erős faajtókkal vannak elzárva a sötét folyosóktól. Mikor az egyikbe benyitottam, káprázatos fénynyei, drága butorokkal s szőnyegekkel berendezett, földalatti teremben találtam magamat, amely tele volt keletiesen öltözött, de félmeztelen európaiakkal, férfiakkal és nőkkel vegyesen. A földön vastag szőnyegek alatt alacsony török ülővánkosok s néhány széles dívány volt, amelyen hiányos öltözékben ültek, vagy kábultságtól kimerülve fet-rengtek a teremben lévőek.

Az egyik sarokban egy drága ékszerekkel felcifrázott, félig meztelen nő, kuszált hajjal, kimeredő szemekkel, dult, lázas arccal szivta a forró ópiumgőzt egy nargiléfőzőből. Egyszer csak lehanyatlott s tompa kábultságában csakhamar mélyen aludt. Másutt férfi és nő közösen szivták az ópiumgőzt s közben átkarolva egymást, lázasan csókolóztak. Itt egy alvó nő, ott egy ülő férfit, rendetlenül elhelyezett butor-darabokat, a falon lógó u'csi ruhákat fantasztikus rendetlenségben lehetett látni, míg a vékony látyolszövetekkel körülvont lámpák sápadt fényt vetettek mindenre. Ebből a nagyteremből kisebb szobákba lehet jutni, ahonnan a bezárt, vagy félig nyitva hagyott ajtókon át hangos nevetést, mély sóhajtasokat vagy szerelmi enyelgéseket lehetett kihallani. Némelyik szobában hangos pohárcsengés között valóságos orgiát ült a fékevesztett kéjelgő szenvedély.

Ilyen titkos kójtanya ma már több is van Párisban. Bár Franciaországban az ópium-bevitel tiltva van, a párisi rendőrség most mégis engedélyt adott egy vállalkozónak, hogy nyilvános termet nyithasson ennek az új ipar-ágnak, aki azt a Rue-Marineban már be is rendezte.

Ennek a felfedezésnek nyomán megindult a nyomozás Franciaország más városában is és a hatóságok csakhamar 27 ilyen titkos ópium-szívó barlang perverz üzeleiről rántották le a leplet. Marsellesben, Toulonban, Lyonban akad-tak ilyen tanyákra, ahol már sokkal nagyobb

mérvben elharapódzott ez a szenvedély. Az ópiumszívást a francia tengerésztiltszék hono-sították meg, akik Keleten való tartózkodásuk-ban ismerkedtek meg evvel a méreggel. A leg-régibb ilyen barlang Toulonban, a General Fog utcában van, ahol éjszakánként egész rajok lep-lk el a titkos termeket.

Érdekes, hogy a rendőrhatalóságok majdnem mindenütt tudtak ezekről a helyekről, ahol fiatal nők szolgálnak ki, de eddig még senki följelentést nem tett ellenük, a rendőrség pe-dig szemet huny előttük. „A felséges nép unat-kozik, a felséges népnek új szórakozás kell!”

Buffalo Bill Aradon.

(Vad nyugati mutatványok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9.

A Vad nyugat holnap bevonul Aradra is tarka, izgalmas látványosságával. Megérkeznek a prairiek merész lovasai, Cody ezredes vad har-cosai. A falakat s az utcákat kirakatait már he-tek előtt elárasztották a rengeteg színes plaká-tok, amelyeken rettentő vad csatarohadások iz-galmas képek állítják meg az utcán járókat. A nagy meleg dacára jámbor türelemmel állanak a kirakatok előtt az emberek és csodálják a nagyszerű jelzéseket, amelyeket a lovasok óriási tömegével dolgozó „bívalyóid”: Buffalo Bill mind nagy bravurral mutat be a rengeteg arenában, mely a roppant vásártartat fogja hol-nap itt Aradon betölteni.

Buffalo Bill világhírű társasága kedden reggel érkezik három különvonaton Aradra, hogy részletesen bennünke: is a világ legvak-merőbb lovasainak, az ugynevezett Rough Ri-ders ek csoportjának, a Buffaló Bill's Wild West páratlan különlegességének bemutatásában.

Nem érdektelen a csodálatosan nagy, ren-geteg számú társaságról feljegyezni, hogy a londoni „Olympia” arénában való szereplése után Cody ezredes Angolországban 28 hétig tartó körutat tett. Ennek befejezése után a vállalat tagjai hazájukba tértek vissza, hogy a telet ott tölthessék. A múlt évben ismét vissza-tértek, hogy Franciaországban nagy körutra vállalkozzanak. A Mars-mezőn való két havi tartózkodásuknak páratlan eredménye volt. Mostani útjában Ausztria-Magyarország és Né-metország legtöbb városát fogja meglátogatni. Cody ezredes egyszersmind kijelenti, hogy hi-vatásosan sohasem jön többé Európába. Igaz-gatóságának számos éve folyamán az ő és új világ fővárosaiban mutatta be látványosságait. A látványosság nemcsak gyönyörködtette a kö-zönséget, hanem a műsor minden pontja a tör-ténelmi emlékek által el is bájolta a nézőket. Az egész közönség, kezdve a kormány főbb tiszt-viselőitől az utolsó mesteremberig, csodálta a művészeket. Irigylésre méltó az a tulajdonsága, mely szerint a nézőket sohasem ámitotta el, mert mindig betartotta az ígéreteit, melyek a legszigorubb kritikának is helyt állottak.

Cody ezredes minden előadásán meg fog jelenni és bemutatja csodálatos lovaglási és lö-vészeti gyakorlatait, melyek Buffalo Billt hí-ressé tették. Hasonló módon belesznek mutatva a kozákok, arabok, kubaiak, gauchok, japánok, cowboyok és az amerikai indiánusok lovaglási gyakorlatait. A szemlélők meg fogja látni, hogy az egyes országokban mily különbözően száll-nak lóra és lovagolnak.

A Wild West-látványosságban az amerikai pusztai életének minden érdekes mozzanata lesz bemutatva, ilyenek: a bronek szelidítése; egy kivándorlókkal megtelt vonat és egy fa-házban lakó gyarmatosnak az indiánusok által való megtámadtatása; vad lovaknak a lassóval

való elfogatása; tánc lóháton; a pony-expreszt, mely a postal szállítás régi módját mutatja be; ezenkívül egy érdekes színjáték: a Little Big Horn melléki ütközet, amely az indiánusok le-győzésére kiküldött és Custer tábornok vezér-lete alatt álló amerikai seregnek teljes lemé-szárólását mutatja be. Ez a vállalkozás az in-diánusoktól rettegett ellenség halálával végző-dött. A vörösbőrűek ezt az esetet oly lelkesedéssel adják elő, mint aminőt a néptörzsek ak-kor tanusítanak, ha tényleg a csatatéren van-nak. Ez az előadás valódi bemutatását adja an-nak a módszernek, melyet a vadak ellen viselt háborúkban használtak.

Aradon három előadást tartanak Buffalóék: kedden délután 2 órakor, kedden este 8 órakor és szerdán délután 2 órakor. Délutáni és esti előadás teljesen egyforma. Hozzánk Temesvár-ról jön a társulat és innen szerdán este Gyula-fehérvárra megy.

Fedák Sári esküvője.

(Egy grótot a házasságért.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 9.

Már az iskolákban is úgy tanítják, hogy az érdem megnyeri jutalmát. Ennek a gyö-nyörű tételnek az igazságát legközelebb egy fényes esküvő fogja bebizonyítani: Fedák Sári férjül veszi Degenfeld Imre grótot.

Hogy mi csoda érdemről van szó, azt nem nehéz kitalálni. A Fedák Sári elévülhetetlen érdemeiről, amelyek több feszes trikón és ma-gasra emelt lábon kívül részben tulipánarulás-ban, részint a koalíciós program pártfogásában csucsosodnak ki. Mert Fedák Sári volt az, aki a béke előtt színpadon, autómobilon, sőt azo-kon kívül is nyíltan utált mindent, ami nem koalíciós. Így történt, hogy amikor beütött a tisztult közélet, a hivatalos lapban hirdetésny jelent meg, mely azt hirdette, hogy Degenfeld Imre grótot feloldották a gondnokság alól. De-genfeld gróf tudnillik félig már vőlegénye volt az isteni dívának, ami arra indította a Degenfeld-családot, hogy elmei és más okok-ból kifolyólag sürgősen gondnokság alá helyez-tesse az ifju mágnást. Miután azonban időköz-ben Fedák bebizonyította, hogy ő érdemes ha-zafi: visszaadták neki a grótot.

A nyári szenzációk különben sem volnán-ak teljesek, ha Fedák Sári távol maradna tőlük. Mert az végre nem elég, hogy immár két ügétversenyt nyert meg az isteni Sára és Deb-recen meg Beregszász aranyifjusága úgy eskü-szik reá, mint a pesti löverszenyő Taraita. Más szenzációról is gondoskodni kell: Zsazsa tehát páros napokon birtokot vásárol, páratlan napo-kon tulad rajta; ma örök hűséget esküszik színpadnak, holnap az örök bucsuzásra készül.

Es most eljutottunk az igazi szenzációhoz. Fedák Sári — ez hiteles és igaz dolog! — az esküvőjére készül. Az esküvője pedig visszavon-hatatlanul meglesz 1907. januárjának első péntek-jén.

Hogy miért éppen pénteki napon? Azért, mert az isteni Zsazsa minden nevezetes csele-kedete pénteki napra esett. Pénteken látta meg először a napvilágot... azaz: pénteken látta meg először a nap világa Őt; pénteken lépett a színpadra; pénteken követte el az első szer-ződésszegést és pénteken szerződött el a Nép-színházhoz.

De mindez mellékes. A fő az, hogy Zsazsa esküvőjére készül! no meg — egy kis budai vendégszereplésre...

Aki meggyújtja magát.

(Egy rabasszony rémítette.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9.

Rómes öngyilkossági kísérletet követett el egy rabasszony a gyulai kir. törvényszék fogházában az elmúlt éjszaka. Csak a legmakacsabb életuntak akarata hajthatta végre ezt a sötét tervet, amelynek indító oka az életnautság tébolya.

Varga Károlyné született Cs. Szabó Erzsébet a halálbakszülő rabasszony. Csak nemrégön irtunk erről a szerencsétlen mezőberényi asszonyról, akinek kétszeres gyilkosság terhe is nyomja a lelkiismeretét. Hat hete történt, hogy Vargáné, míg férje távol volt a sarkadi vásáron, az anyjával való állandó civódás feletti elkeseredésében revolverrel agyonlőtte hat éves gyermekét, másik három éves gyermekét pedig borotvával gyilkolta meg, s végül a saját nyakát metszette át.

Az ártatlan gyermekek meghaltak, az anyát pedig súlyos sebével a gyulai kórházba szállították, ahol sikerült visszaadni az életét. Amikor felgyógyult, gyermekei megöletése miatt vizsgálati fogságba helyezték.

Vargáné azóta egyebet sem tett, mint azon törte a fejét, hogy tudna megválni az élettől. Tegnapelőtt éjjel aztán cellája faláról leemelte az égő petroleum lámpát, a petroleumot hajrára öntötte, meggyújtotta és aztán lefeküdt az ágyára.

A következő pillanatban egy égő fákllya volt az egész asszony és lángot vetett az ágy is. A borzalmas szenvedés rémületes sikolyban tört ki a szerencsétlen asszony ajkáról, mire az örök figyelmesek lettek. Mikor azonban megmentették a lángoktól, akkorra oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy életbenmaradásához semmi remény. Kihallgatáskor azt vallotta, hogy mindenáron el akarja magát emészteni. Ezuttal alighanem sikerül a szándéka.

A budai hegyek titka.

(Kis fiuk veszedelme.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9.

Számtalan feljelentés érkezett mostanában a budapesti rendőrséghez egy ismeretlen ur ellen, aki az utcán egyedül járó kis fiukat magával csalja a budai hegyekre s ott állatias vágyainak áldozza fel őket. A rendőrség hiába kutatta, míg végre a múlt héten egy újabb eset a rendőrség kezébe szolgáltatotta a bűnöst.

A múlt hét egyik napján Klein Jenő nevű fiucska szülei jelentették a rendőrségen, hogy gyermekük egész éjjel nem tért haza királyutcai lakásukba. A kis Klein Jenő csak másnap délelőtt mutatkozott. Ki volt merülve, teste tele volt ütéstől származó kék, zöld foltokkal s amikor lefektették, úgy aludt, hogy csak másnap este ébredt fel.

A fiucska azután elmondotta, hogy őt egy elegáns bácsi elhívta sétálni Budára. Utközben cukrot és gyümölcsöt vett neki. A hegyek között azután rávetette magát, ütötte, verte, úgy hogy elkábult. Ami ezután történt vele, arra már nem emlékezett vissza, csak annyit tud, hogy az a bácsi harmadnap délutánra találkat kért tőle.

A szülők, miután orvosilag megvizsgáltatták a kis Jenőt, panaszt emeltek a rendőrségen az ismeretlen ur ellen, akit a megjelölt találka helyén, a János-hegy táján el is csíptek és be is vilttek a főkapitányságra. Itt kiderült, hogy jó módú iparos, Kiss Istvánnak hívják s állneven két lakása is van a fővárosban. Roppant

különös ember, aki folyton a hegyek között kóborol s gyakran napokig nem látják odahaza.

Az inspekciós tisztviselő a beteges hajlamu embert *istartóztatta* s átkísértette az ügyészség fogházába. A vizsgálóbíró, miután Kiss töredelmesen beismerte bűnét, elrendelte ellene a vizsgálati fogság fentartását.

Halottrablás az Eötvös-utcában.

Donát Sándornét kifosztották.

(A családi dráma epilógusa.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9.

Az aradi rendőrség szenzációs dologban nyomozott napok óta, amely az Eötvös utcai drámával van kapcsolatban. Valószínűnek látszott, hogy a meggyilkolt Donát Sándorné vagyonát ismeretlen tettesek ellopták. A nyomozás során ez a feltevés megerősítést nyert és *ma sikerült is a tetteseket a rendőrségnek kinyomozni.*

A halottrablás részleteiről alábbi tudósításunk szól:

(Donátné vagyona.)

Donát Sándorné, az Eötvös-utcai dráma áldozata, költséges életmódot folytatott. Elegáns öltözködött és olyan passziói is voltak, amelyekből azt lehetett következtetni, hogy a meggyilkolt asszonynak vagyona volt. A gyilkosság napján Zubor Andor rendőr-fogalmazó a meggyilkolt házigazdáját, Codreán Pompeius kereskedősegédet erre nézve is kihallgatta, de úgy Codreán Pompeius, mint a felesége azt állították, hogy Donáténak nem volt semmije sem, csupán a gyilkosság napja előtt Pécskáról behozott butorai, a melyeket Deutsch Samu fuvarozási vállalkozó szállított Aradra és a Mocsár-utca 5. számú háznak egyik kis udvari szobájában helyeztek el.

Mínt hogy a meggyilkolt asszonynak gyermeke maradt hátra, a rendőrség áttette az ügyet a városi árvaszékhöz, hogy vegyék fel a leltárt az asszony ingóiról. Az árvaszék a leltár elkészítésére Kiss Ferenc tisztviselőt küldte ki, aki mindenek előtt Codreán Pompeiusnál jelent meg. Codreán Kiss előtt kijelentette, hogy Donáténak náluk sem pénze, sem ékszerei, sem egyéb holmijai nem voltak és hogy egyedül vagyonát a Mocsár utcában beraktározott butorok képezik. Az árvaszéki közeg erre a Mocsár-utca ment, ahol leltárba vette a meggyilkolt asszony ezer korona értékű butorait. A butorokat azután Kiss Ferenc a József főherceg ut 8-ik számú házba vitette.

Másnap Codreán Pompeius és neje megjelentek az árvaszék előtt és előadták, hogy a gyilkosság miatt teljesen fejvesztettek lévén, elfelejtették, hogy a meggyilkolt több értékes okiratot adott át nekik, 366 korona tartozásának fedezésére. Az iratok között, amelyet Kiss Ferencnek felmutattak, egy kötelezvény, egy szerződés és két árvaszéki pénzt kiutaló végzés volt. Kiss Ferenc ezeket az értékeket is leltárba vette és beterjesztette az árvaszékhez.

Ezen adatok alapján, az aradi árvaszék átiratlag tudakozódott a pécskai árvaszéknél, amely a két kiutaló végzést kiállította. A tudakozás eredménye meglepő volt. Kitént, hogy Donát Sándornénak nagyobb összegű pénze volt elhelyezve a pécskai árvaszéknél, amelyből a gyilkosság előtti napon 7300 koronát felvett. Ez az összeg azonban a hagyatékban nem volt feltehető.

A rendőrség tehát megindította a nyomozást. Megállapították, hogy a pécskai árvaszéknél felvett pénzből Donátné június 27-én, a meggyilkoltatása előtti napon egy aradi butor-

kereskedőnél ezer korona értékű butort vett, a melyet különben a Mocsár-utcai lakásban meg is találtak. Kiderítette a rendőrség továbbá azt is, hogy Donátné ugyanaznap a *Rosenblüh H. és társa* divatkereskedő-cégnél nagyobb bevásárlást tett. Egy grenadin ruhát, kék selyem szövötte, gázkeimeket, csipkéket, selyembetöteket vásárolt háromszáz korona értékben. Ezeket a tárgyakat azonban nem találták meg a hagyatékban.

(A tolvajok nyomában.)

A rendőrség erre ismételtén kihallgatta Codreán Pompeiust és a feleségét. A házaspár azonban kijelentette, hogy sem a pécskai, sem az eltűnt ruhakelmékről nem tud semmit.

A rendőrség erre más irányba terelte a nyomozást. Pár nappal ezelőtt kiderült, hogy Donátné a vásárolt keimeket *Hingler* Mariska Dassewffy-utcai szabónőnek adta át ruhák elkészítése céljából. A beldézett szabónő azt vallotta, hogy a gyilkosság utáni napon megjelent nála Codreán Pompeiusné és felszólította, hogy adja át a keimeket, mert az árvaszék ezeket is leltározni akarja. Hingler Mariska, ismervén Codreán Pompeiusnét, teljesítette ezt a kérését és át is adta neki a szövötteket.

A rendőrség ezen vallomás után tisztában volt azzal, hogy a lopást csakis a Codreán-házaspár követhette el. A nyomozás során más adat is felszínre került. Kiderítették, hogy Donátné a gyilkosság napján *Jebey* Mihály kocsisnak, aki gazdája megbízásából a fuvarozási díjért ment az Eötvös-utcai lakásba, száz koronással akart fizetni. A kocsis azonban nem tudta felváltani a bankjegyet, mire Codreáné a sajátjából fizette ki a fuvaros negyven koronányi követelését. Az bizonyos volt, hogy aznap Donátné a száz koronát nem költötte el, meggyilkolása után azonban nem találták meg ezt a pénzt. A száz koronáról más nem is tudhatott, csak a Codreán-házaspár és ilyenképen az is bizonyossá tette a házaspár bűnösségét.

A Donátné által felvett 7300 korona hova fordításáról, az ezer koronás butor és a háromszáz koronás keimevásárlás leszámításával, a rendőrségnek nem sikerült adatokat szereznie. Dacára Donátné tékozló életmódjának, nem volt valószínű, hogy a nagyszegű pénzt oly rövid idő alatt elköltötte volna. Eleinte a rendőrség abban a feltevésben volt, hogy Donátné pénzének megmaradt részét, a százkorona kivételével, valamelyik aradi vagy aradmegyei takarékpénztárban helyezte el. Az ez irányban megindított nyomozás azonban nem vezetett eredményre. Felszólították a nyilatkozásra valamennyi aradmegyei és aradi pénztintézetet, különösen azokat az intézeteket, ahol Codreáné időnkint megfordult. A válasz azonban valamennyi pénztintézettől az volt, hogy sem Donátné, sem Codreáné nevére pénzeket nem helyeztek el.

(Codreáné kihallgatása.)

Az összetett bizonyítékok alapján ma Zubor Andor fogalmazó maga elő idézte a Codreán-házaspárt. Először Codreánéét hallgatta ki, aki azonban mindent tagadott. Zubor erre elrendelte Codreáné megmotozását, amit egy asszony végzett. A megmotozás azonban nem vezetett eredményre. Codreánénál csupán Donátné véglegényéhez, egy vajdahunyadi lapszerkesztőhöz intézett ajánlott levél vevényét találták meg.

Codreán kihallgatása és megmotozása szintén eredménytelen volt. A házaspár mindvégig megmaradt amellett, hogy Donátné vagyonából nem tulajdonítottak el semmit, mert nem is volt tudomásuk a vagyon létezéséről.

Zubor Andor az eredménytelen kihallgatás után a házaspárt továbbra is bentartotta a rendőrségen és kiküldte *Moldován* Ödön rendőr-

hadnagyot Codreánék Eötvös-utcai lakásának megmozgatására. Moldován este hat órakor Murády Ámos közgyám és három rendőr kíséretében elment a házaspár lakására, ahol rövid kutatás után kétségtelen bizonyítékokat talált a Codreán-házaspár bűnösségére nézve. Az egyik szekrényben ugyanis megtalálta a Donátné által vásárolt ruhakelmék nagy részét, egy másik szekrényben pedig százötven korona készpénzt talált.

(A házaspár tagad.)

Az eredmény alapján este nyolc órakor Zubor újból kihallgatta a házaspárt, amely azonban ekkor is mindent tagadott. A szekrényben talált szövetekre nézve Codreáné azt vallotta, hogy nem tudja, mi módon jutottak azok a szekrénybe, a pénzre nézve pedig mindketten azt állították, hogy az az ő tulajdonuk.

A másodszori kihallgatás után Zubor Andor, tekintettel arra, hogy a vizsgálat eredményét a házaspár már úgy sem húsíthatja meg, továbbá mert Codreánéknak Aradon évek óta bejelentett lakásuk van és Codreán egyik aradi üzletben mint segéd alkalmazásban áll, Codreánékat szabadlábra helyezte.

A rendőrség abban az irányban folytatja tovább a vizsgálatot, hogy a nagy összegű pénz hová tűnt el? Valószínű, hogy a holnap nap erre is világosságot fog deríteni.

Válopör és szerelem.

(A visszakövetelt jegyajándék.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9

Egy fővárosi tekintélyes kereskedőnek — kinek ez ideig alig volt dolga a bíróságokkal — most egyszerre két pör is szakadt a nyakába. E pörök előzménye valóságos regény s mindkettőben elsőrendű szerepet játszik a nő, a férfi életének ez a kifürkészhetlen, rejtélyes mozgató ereje.

A pörösködés a múlt év decemberében kezdődött, amidőn B. kereskedő felesége válopört indított férje ellen, okul felhozván azt, hogy a férj az üzletirodában alkalmazva levő irodistanóba, Gy. M. belügyminiszteri tisztviselő Margit nevű leányába halálisan beleszeretett.

A válókereset előadja többek között azt is, hogy a férj ezeket érő ajándékokkal és ékszerekkel halmozta el a leányt, több tagu családját saját költségén Abbáziába küldötte néhány heti furdózásra, a leány asszonynevérének 6000 koronáért dohánytözsédét vásárolt stb. A feleség ez alapon kérte a bíróságot, hogy férjével való házasságát, a férj hibájából bontsa föl s ítéletileg mondja ki, hogy a szép hivatalnoknővel házasságot soha sem köthessen.

A férjnek különösen ez utóbbi pont ellen volt kifogása s ezért feleségével békés kiegyezsésre jutott, mire az visszavonta válopörtét. Most a férj vette át a felperes szerepét s ő nyújtott be válókeresetet felesége ellen *hülsen elhagyás* miatt.

A tárgyalások folyamán a kereskedő eljegyezte magának szép irodistanóját, aki szerény állásából csakhamar irodavezetője lett a nagyjövendelmű üzletnek s a legjobb úton volt, hogy mihamarabb nemcsak az iroda, hanem a kereskedő vagyona felett is rendelkezzen. A kereskedő komoly szándékát nem titkolta menyasszonya családjá előtt sem, amely őt jó hosszú ideig vőlegénynek tekintette s vele mindig úgy érintkezett, akárcsak egy családtaggal.

Pár héttel ezelőtt azonban váratlan fordulat történt. A derült égboltozaton egyszerre sőtét felhők mutatkoztak. Hogy történt, mint történt, arról mit sem tud a krónika. A tény

az, hogy az irodistanó egy szép tavaszi reggelen nem jelent meg az irodában, hanem helyette egy kis levélke adta tudtul a kereskedőnek, hogy öröknek hitt szerelme elpárolgott. A kereskedő kutatott az okok után, amelyek a leányt ez elhatározásra bírta és így kénytelen-kelletlen beienyugodott sorsába. Később felhívta volt menyasszonya atyját, hogy juttassa vissza hozzája azokat a nagyértékű jegyajándékokat, amelyeket a leánynak és családjának vőlegényisége előtti időben felejtanított. A felhívás sikerre nem vezetvén, a megbántott kereskedő hivatkozással egy létező kurial döntvényre, pört tett folyamatba a budapesti kir. törvényszék-nél a 4500 koronát érő jegyajándékok visszaadása iránt.

Jogászai körökben érdeklődéssel várják a kereskedő kél pörének eldőlését.

Felhő Rózi kalandjai.

A muzsikáló automobil.

Utazás Budapesttől Aradig.

Egy tehén tragédiája.

Arad, július 9

A tulipános és automobilos primadonnák sorába beállt Felhő Rózi, az aradi színház volt szubrettje is. Másodiknak. Eddig ugyanis mindössze egyen voltak azok, akik a felső foku primadonnák osztályából azt a bizonyos sort alkották és így Felhő Rózié az érdem, hogy a töff-töff masinához fűződő nimbusz áldásalban a jó vidék is részesül. Eddig ugyanis a főváros jóformán kisajátította magának a jogot arra, hogy csak neki legyen tulipános és automobilos primadonnája, Felhő Rózi tehát gondolt egy nagyot, automobilt vásárolt, amelynek a lámpáira azután tulipánokat festetett. Így egy csapásra két legyet ütött: a tulipánt és az automobilt.

Amióta ez a nagyszabású bevásárlás megtörtént, Felhő Rózsi mintha kicserélték volna. Hogy csak egyet említsünk: ő, aki imádkozta a nyugalmas magányt és undorodott az utazástól, amelyet inkvizíciószerű tortúrának tartott, most egyebet sem csinál, beszángulozza az országot, keresztülvágtat jámboran legelő gulyákon, menekül a vörösszínű automobiltól megvadult bikák elől, megérkezik, elszáll, megszáll, föltünik, eltünik, benzinez és így tovább. Ő, aki ylang-ylangon alul mindenféle illatot kiállhatatlan büznek tartott, imádkozza a benzint, sőt, még a szállóbeli párnákat is benzinnel locsolja be és úgy hajlja álomra uttérvektől nehéz fejét.

Felhő Rózi tehát utazik. És automobilozni fog mindaddig, amíg Szegeden az új színházi szezon augusztus hó közepén el nem kezdődik. Addig pedig bejárja kétszer a világot és erősen vallja, hogy neki, a szelid és gyöngé nőnek boldogsága a veszi. Így, veszedelmeken keresztül, eljutott Aradra is, nagy diadalainak színterére. Természetesen automobilon jött. Az ő automobilja azonban nem közönséges gépkocsi. Felhő Rózi, mint jól nevelt primadonna, tudja, hogy az autók meg szokott dudálása kellemetlen a fülnek. Olyan szerkezetű jelzőkészülékkel látta el tehát a gépet, amely egész operettáriákat elharmonikázik. Ebből a körülményből különben az is kitünik, hogy a primadonna nagy humanista. Ha ugyanis elgázolja egy-egy békésen és gyalog haladó embertársát, a haldoklónak megszerzi azt a gyönyörűséget, hogy a vigyázatlan bűnös a legdivatosabb operettária hangjai mellett keringőzhetik át a tulvilágba.

A jelenleg Aradon időző bájós primadonna pedig nem fukarkodik az e fajta gyönyörűségek osztogatásában. Eddig ugyan még nem igen volt ezen a téren szerencséje, amennyiben a legmagasabbrendű élő szervezet, melyet a földöntúli élvezetben része-

lithetett, csak egy közönséges tehén volt, de ennek legalább alaposan elmuzsikálta az ujjait. Gyászindulót. Ő maga beszéte el a kalandos esetet. Itt adjuk a saját szavaival:

— Szegedről azzal az uttérvevel indultam el, hogy előbb fölmegegyek Budapestre, — ahol, mellesleg megjegyezve, egy *Butykay* Akos-féle, eddig még cimméltüli operettben lépek föl a Király Színházban — és onnan lerándulok Aradra. Mikor Ceglédet elhagytuk, valami kis faluba érkezünk, amelynek a nevére már nem is emlékezem. A faluban, azt hiszem, vásár volt, mert az utcákon mindenféle háziállatokat hajtottak keresztül.

Ilyen volt a helyzet a sofföröm, aki olasz leány s így nem ismerheti a magyar tehének lomhaságát, elkésve igyekezett kitérni egy busan cammogó szarvasmarha elől. Es bizony nekimentünk egymásnak, hasztalan muzsikálta el a sofför a szebbnél szebb nótákat. A tehén csak egyet böggött és kettétört lábbal ottmaradt a karambol színhelyén.

De most jön a java. A tehén gazdája körülállta az automobilt (Ezt nem értem. *A szedd.*) és követelte az egázolt álat arát. Mit voltam mit tenni, kénytelen voltam kifizetni a tehén arát. Már már azon gondolkodtam, hogy a fejős jószágot elhozom Aradra, amikor sofförömnek az az éleurevaló ötlet támadt, hogy el kell adni a tehénet egy mészárosnak. A tanácsot megfogadtam. Gyorsan előkerestük a falu egyetlen mészárosát és néhány perc alatt megcsináltam az üzletet. Az igaz, hogy életem e legelső fináncműveletét nagy deficiittel zártam, de hát a finánczenik sem születnek milliomosoknak. Az automobil egyik sárhányójától eltekintve, amely a tehénnel történt összeütközés általmával szintén az utca porában maradt, ép bőrrrel és a naptól lesütött ábrázattal érkeztem meg Aradra. . . . Néhány napig itt maradok s azután továbbzágulok a benzín szárnyain. . . .

Egyébként a bájós diva, aki előnyére fogyott állítólag 11 $\frac{1}{2}$ kilót, kitűnő színben van. A vörös automobilján fehér köpenyben kocsiházik, a korzón ellenben sötétlkek selyemből készült, rövid szoknyás automobil-kosztümben jelent meg, fején hófehér, kacér kis saptával s ajkán a legbajosabb mosolyával. . . . Alig győzi fogadni a jóismerősök szíves üdvözlését. Mindenki gratulál neki — az automobilhoz.

IRODALOM ES MÜVESZET.

A színház műsora:

Kedő: Gül-Baba, operett.
Szerda: A koldusgról, operett.
Csütörtök: Sabinnók elrablása, vígjáték.
Péntek: Constantin abbé, vígjáték. Ujházi Ede vendégfőléptével.
Szombat: Pont-Biquet család, színmű. Ujházi Ede vendégfőléptével.

* Erneyi János vendégjátéka Onnet György szentimentális színművében, a *Vasgyáros*-ban egy tehetséges fiatal színész, *Erneyi János* lépett ma fel a nyári színterben. A címszerepét játszotta szép sikerrel. Kellemes organumu, rokonszenves színész, aki otthonosan mozog a színpadon. A második felvonásbeli nagy jelenetét zatosan megtapsolta a közönség.

* H. Harmat Józsa — a színtársulat tagja. Az aradi színtársulat művészi gárdájában október hó elsején érdekes változás áll be. *Bíró Irén*, a színtársulat naivája, tudvalevőleg elszereződött a Vigszínházhoz és októberben kilép az aradi társulat kötelékéből. Helyét *Scendrey Mihály* igazgató *Heppes Aladár*né szül. *Harmat Józsa* urhőgygyel tölti be, aki a Leszkay-rezim alatt ünnepeit naivája volt az aradi színtársulatnak. A szerződést már meg is kötötték és H. Harmat Józsa október elsejétől belép a színtársulat kötelékébe.

Egy alkapitány családi drámája.

Párbaj a hálószobában.

A csábító hadnagy merénylete.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 9

Megrázó, véres családi dráma játszódott le tegnap éjjel *Marosvásárhelyen*: egy rossz asszony, az uri társaság becézett kedvence, magával rántott a romlásba két férfit, a férjét és a szeretőjét. A sánálatraméltó áldozat a férfi: *Oreskovits Jenő* rendőr alkapitányt lelőtte feleségének a szeretője, *Fülöp Lajos* honvéd hadnagy, amikor *Oreskovits* a hadnagyot felesége hálószobájában érte. A mai nap folyamán tett vallomásában az asszony erősen hangoztatja ugyan ártatlanságát és mindent tagad a hadnagy is, de nehéz megállapítani, hogy mennyi hitelt érdemelnek ezek a védekezések.

A tragikus és meglehetősen bonyodalmas eset híre mély részvétet keltett *Marosvásárhelyen*, ahol a halálra sebesült alkapitány közkedveltségnek örvend és rokonszenves tagja az uri társaságoknak.

A véres drámáról és előzményeiről az alábbi távirati tudósítás számol be:

(A névtelen levél.)

Marosvásárhely legszebb, de egyuttal legkacérabb asszonyának ismerik *Oreskovits Jenő* rendőralkapitány fiatal feleségét. Néhány hét óta élethálálra udvarolt neki a marosvásárhelyi 22. honvédgyalogezrednek *Fülöp Lajos* nevű hadnagya, aml az utóbbi időben már oly föltűnő volt, hogy az egész város beszélni kezdett róla. Mindenki tudott már erről, csak a ferje nem.

A minap *Oreskovits* egy névtelen levelet kapott, melynek írója elmondta, hogy miről pletykál az egész város. A rendőralkapitány, aki a rajongásig imádta feleségét, nem tulajdonított a levélnek semmi alapot, a feleségének azonban néhány nap előtt mégis szolt.

— Nézd csak — mondta nejének — valami rossz irigykedik reád és efféle galád rágalomokkal illet.

Oreskovits ezután annak jeléül, hogy mennyire ártatlannak tudja nejét, megölelte és megcsókolta. A névtelen levél után mégis fölébredt a gyanu az alkapitányban s lesett is az asszony után, de semmi gyanusat nem tapasztalt.

(A tettenérés.)

Tegnap este *Oreskovits* a nejével színházban volt; itt találkoztak *Fülöp* hadnaggyal, aki rögtön hozzájuk csatlakozott. E óadás után *Oreskovits*ék hazamentek vacsorálni, ahova meghívták a hadnagyot is. Vacsera után az alkapitány észrevette, hogy miközben ő a szoba egyik sarkában tartózkodott, felesége és a hadnagy sugnak egymásnak valamit. *Oreskovits* erre elhatározta, hogy véget vet a dolognak.

— Ma éjjel szolgálatot kell teljesítenem, megyek a hivatalomba, — mondotta a feleségének.

Ezzel a hadnagy kíséretében elment hazulról.

Allg egy fél óráig volt hivatalában a rendőrségen, amikor gyanutól űzve hazasiétt. A lakás ajtaját zárva találta s hlába kopogtatott rajta, nem nyitotta ki senki. Most az ablakon kezdett zörgetni. Eközben a lebecsült függönyön keresztül két árnyalatot látott. Most már kétségtelen volt előtte, hogy a szörnyű gyanu

alapos. Egy ökölcspással bezúta az ablaküveget és azon keresztül bemászott a lakásba.

A hálószobában vérlázító kép tárult elője: a felesége az ijedtségtől félig ájultan feküdt az ágyában — s mellette ingujjban állott a csábító hadnagy . . .

(A csábító a férj ellen.)

*Oreskovits Jenő*t előntötte a düh erre a látványra, a meglepett pár pedig rémülten, szótlannul várta a történendőket.

— *Hivány gazember!* — ordította a férj s a következő percben kirántotta a hüvelyből szolgálati kardját, hogy összekaszabolja a hadnagyot

Fülöp szintén kardot rántott és a két ember egymásnak rohant. Viaskodás közben a hadnagy hirtelen meghátrált, elővette revolverét és hirtelen rásütötte *Oreskovitsra*. A szerencsétlen alkapitány a lövéstől találva, szó nélkül össze rogyott. Amikor a nagy zajban a házbeliek berohantak, *Oreskovits* eszméletlen állapotban feküdt a szőnyegen s melléből patakzott a vér.

Az első segélyt *Kozma Imre* dr. rendőrorvos nyújtotta a sebesültnek, míg reggel 8 óra után a rendőrorvos és *Grossmann Rezső* dr. honvédezerd orvos újabb kötést alkalmaztak az alkapitányon, kit lakásán ápolnak, de életben maradásához alig van remény, mert a golyó a tüdőn hatott keresztül és a szívbuckot is érintette.

(A hadnagyot letartóztatták.)

A tragikus végű alkapitány, aki azelőtt mint főhadnagy szolgált a 82. közös gyalogezredben, allg két év óta nős ember, gyermekei nincsenek s neje kedvéért lépett ki a katonaságtól, mert nem volt meg a házassághoz szükséges kauciója.

Csak nemrég nevezték ki a marosvásárhelyi rendőrséghez alkapitánynak s mint rendkívül derék, rokonszenves ember, nagy népszerűségnek örvendett. Tragikus esetét az egész város részvétteljes megdöbbenéssel tárgyálja.

Fülöp Lajos hadnagyot még az éjjel letartóztatták s a honvédségi laktanyába kísérték, honnan holnap a kolozsvári VI. honvédkerületi börtönbe szállítják. A kir. vizsgálóbíró a hadbíróssággal egyetértőleg folytatja a vizsgálatot.

(Az asszony vallomása.)

Későbbi távirat jelenti: *Fülöp Lajos* hadnagyot ma délelőn katonai fideszettel a kolozsvári honvédkerületi fogházba vitték.

Az orvosszakértől vizsgálat megállapította, hogy a lövés hét milliméteres forgópisztolyal történt. *Oreskovits Jenő* állapota aggasztó. A tragikus eset meglőrténte óta folyton alszik és erősebb lélegzetvételnél orrán és száján vér ömlik.

Az *Oreskovits* és *Fülöp* közötti viaskodás ugyszólván szemtanuk nélkül folyt le. Délelőtt megidőzték *Oreskovits* családait, akiknek vallomása teljesen megegyezik *Oreskovitsné* következő vallomásával:

— Férjemmel és a hadnaggyal együtt mentünk haza a színházból. Férjem azzal a kijelentéssel, hogy neki rendőrségi inspeklóra kell mennie, a kapunál elvált, de vele együtt távozott a hadnagy is. *Fülöp* rövid idő múlva visszatért és a nyitva hagyott ajtón besurrant a lakásba.

Többször hallottam, hogy férjem névtelen leveleket kapott és ezeknek kell tulajdonítanom, hogy most lesben állt és mikor a hadnagy a kapun besurrant, ő is a kapu előtt termett, amely azonban akkor már belülről be volt zárva. Nagy izgatottság vett erőt férjemen, aki döngötni kezdte a kaput, amikor pedig nem nyitották ki, egy utcai ablakon bemászott és a

hálószobámban termett. De ekkorra már a hadnagy megszökött.

Férjem most a hadnagy kutatására indult és mindent átfürkészett a padlástól a pincéig, közben pedig engem reprodukálhatatlan szavakkal illetett. Esküvel erősítettem ártatlanságomat és mikor láttam, hogy mindez nem használ, átküldtem a férjemet a hadnagy lakására. Itt *Oreskovits* durva szavakkal felelősségre vont a hadnagyot a légyottért. A hadnagy becsületére fogadta, hogy intim viszony köztem és közte nem volt, de férjem nem hitt a hadnagy szavaiban, visszatért lakásunkra és kijelentette, hogy a hadnagy beismerő vallomást tett. Ezzel akart engem vallomásra bírni; én azonban szembesítést követeltem, mire *Oreskovits* újból átment a hadnagyért, aki kard nélkül, revolverrel jött vissza velem.

Ekkor *Oreskovits* válogatlan sértő szavakkal illette a hadnagyot, aki határozottan kérte sértő szavak visszavonását. Hivatkozott tiszt állására, amely nem tűri, hogy ezt megtorlanul hagyja. *Fülöp*, mivel *Oreskovits* folytatta a sértéseket, kétszer rálőtt. Az egyik golyó a földbe furódott és a hadnagy lábát is horzsolta, a másik azonban férjem mellét furta át és a hátán jött ki.

Oreskovitsné, akit az eset nagyon megviselt, lakásán tartózkodik.

A letartóztatott hadnagy szintén azt vallja, hogy viszonya az asszonnyal nem volt. Az egész esetet *Oreskovits* tulságos féltékenységgel magyarázza.

Juliusi közgyűlés.

(A tanács javaslatai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad

A júliusi közgyűlés melegség nemcsak azért, mert kánikua van, de azért is mert fontos ügyek szerepelnek a tárgysorozaton. A tanács ma délután öt órakor *Károly Gyula* gróf főispán elnöklése alatt tartotta ülését, amelyen előkészítette a holnapi közgyűlési kerülő ügyeket.

Nagyobb vitára adott okot *Institoris* kármán polgármesternek az az indítvány, hogy városi főpénztáros fizetése az eddigi 3600 korona helyett évi 3100 koronában állapíttassék meg. A többség a polgármester indítványával szemben ellentétes álláspontot foglalván el, a tanács kimondta, hogy a tárgysorozatnak ezt a pontját leveszi a napirendről és a multkori közgyűlési határozat értelmében, holnap kilrja a pályázatot az *Urbányi Béla* nyugdíjaztatásával megüresedő főpénztárosi állásra.

Az „Aradi közuti vaspálya és téglaagyár részvénytársaság” által, a *Lóvasút megváltása* tárgyában, beadott ajánlatot a kiküldött bizottság tudvalevőleg nem fogadta el tárgyalás alapjául. A tanács, beható vita után, szintén erre az álláspontra helyezkedett és azt fogja javasolni a közgyűlésnek, hogy az ajánlatot utasítsa vissza.

Mihalaka község azzal a kérelemmel fordult a városhoz, hogy építsen a Radnai-ut végétől a város határáig gyalogutat. A tanács ezidőszert nem tartja teljesíthetőnek a község kérelmét.

Az Aradon építendő *tüzérlaktanya* immár két éve húzódó ügyében a vegyes bizottság foglalkozott a közös hadügyminiszternek a bérleszállítása és az építési vonal kiszélesítése iránti megjegyzéseivel. A bizottság, mint ismeretes, nem vélte teljesíthetőnek a hadügyminiszter kívánalmait. A tanács ma szintén így döntött a és bizottság javaslatához képest elhatározta, hogy feliratot fog javasolni a hadügymi-

niszterhez a célból, hogy a miniszter fogadja el a város előterjesztését és ne görditsen továbbra is akadályokat a tűzérkaszárnya építése elé.

Ismer tes Fürst Jánosnak, a Városi kávéház bérletjének az a kérelme, hogy a kávéház, az ő anyagi hozzájárulásával, alakítsák át. A tanács olyan feltételek mellett hozza javaslatba a közgyűlésnek a kérelem teljesítését, hogy Fürst az átalakítási költségekhez 30.000 koronával járuljon hozzá és hogy további tíz évre vegye bérbe a kávéházat. (Fürst ajánlatában csupán huszezer korona hozzájárulási összeget ajánlott fel.) A tanács egyben kiadta az ügyet a pénzügyi bizottságnak, hogy állapítsák meg, honnan teremtsék elő a város az átalakításhoz szükséges, mintegy hetvenezer koronányi összeget.

Az átalakítási ügyhöz különben ma hozzászólt az egyik érdekelt: Szendrey Mihály szingizgató is, aki a városhoz benyújtott kilógásaiban előadja, hogy az átalakítási terveket olyképen kellene módosítani, hogy a színházi ruhahatár ne csak egy oldalon legyen.

Ismeretes érv. Weitzer Jánosnak az a kérelme, hogy a város fizesse ki a végrendelet szerint őt megillető negyvenezer koronát. A jogügyi bizottság véleménye szerint a törvényhatóság erre nem kötelezhető, miért is a tanács ezt javasolja a közgyűlésnek, hogy Weitzert követelésével utasítsák el. A bécsi török nagykövetnek arra a kívánságára vonatkozólag, hogy a Weitzer-hagyatékhoz tartozó palota évi bére szállítsák le, szintén elutasító javaslatot tesz a tanács a közgyűlésnek.

Barabás lemondott Aradról.

Levél Justh Gyulához.

Gazdátlan gyanusítások.

Arad képviselő és Barabás mandátum nélkül.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9.

Aradvárosának a mai naptól kezdve nincsen képviselője az ország törvényhozásában, Barabás Bélának pedig nincsen mandátuma.

Barabás Béla, Aradváros országgyűlési képviselője beváltotta a főváros VII. kerületi választópolgárságának tett ígérését és lemondott az aradi mandátumról. A lemondást Barabás tegnap levélben tudatta Justh Gyulával, a képviselőház elnökével, aki ma délelőtt kapta meg a levelet.

A lemondó levél.

A lemondó levél, amelyben Barabás Béla kimerítően indokolja elhatározását s erélyesen tiltakozik a legutóbb szárnyrakapott gyanusítások ellen, teljes szövegében a következő:

Méltóságos

Justh Gyula ur, a magyar képviselőház Elnökének

Budapest.

Méltóságos Elnök Ur!

Múlt hó 17-én küldött leveletem, melyben az aradi képviselőségről lemondottam, az összeférhetetlenségi bizottság elkésés okából figyelembe nem

vette, s határozatában kimondotta, hogy nem Budapest főváros VII. kerületének, hanem Arad városának képviselője maradok.

Azon cselekményemet, a melylyel az aradi képviselőségről való lemondásomat elkéstem, nemcsak az egész közvélemény féltremaggyarázta, de széles körökben úgy tüntették fel, minthib az szándékos, sőt rosszhiszemű lett volna azon célból, hogy ezzel a budapesti VII. kerületi választókat félrevezessem, kijátszam. Sőt olyanok is akadtak, többen vagy kevesen, akik híresztelték s rám fogták, hogy a szándékos késedelemért anyagi előnyökben részesültem, vagy részesülni fogok.

Ezen feltevések nemcsak bántólag érintik lelkemet, de gazdátlanul sértik egyéni tisztességemet.

Ugyanazért kénytelen vagyok Méltóságos Elnök urnak bejelenteni, hogy a fentebb jelzett erkölcsi és becsületbeli nehézségekkel terhelt az aradi képviselőséget még nem tarthatom, hanem arról ezennel lemondok.

Maradván hazafias üdvözlettel Méltóságodnak

kész hive

Budapest, 1906. július 8.

Barabás Béla.

Az aradi választás.

Mint hogy ezt a levelet Justh Gyula csak a mai nap folyamán kapta meg, már nem terjeszthette a Ház elé a lemondást, amelyet így csak holnap fog a Háznak bejelenteni. Justh az új választás megejtésére még a héten fel fogja hívni Aradváros közönségét, amelynek központi választmánya az értesítés után összeül, hogy megállapítsa az új választás határnapját.

Barabás Béla szerdán Aradra érkezik, hogy résztvegyen az aradi függetlenségi párt végrehajtó bizottságának azon az értekezletén, amelyen a képviselőjelölés dolgában határozni fognak. Ezt az értekezletet Mülek Lajos dr., a pártügyeket intéző társelnök csak akkor fogja összehívni, ha Barabás lemondásáról hivatalosan értesül. Ez természetesen már holnap, vagy holnapután megtörténik.

A budapesti választás.

A budapesti VII. kerületi függetlenségi Barabás-párt ma este értekezletet tartott, amelyen vita tárgyát képezte Ehrlichék azon eljárása, hogy most az ellenzéki Eötvös Károlyt támogatják. A párt örömmel vett tudomásul Barabás Bélának aradi mandátumról való lemondását és hosszabb vita után egy plakát kiragasztását határozta el, amely a Barabás melletti kitartásra buzdítja a választókat.

SPORT.

Atletikai viadal.

— A vasárnapi mérkőzés. —

Arad, július 9.

Elnök érdeklődéssel kísérte városunk sportkedvelő közönsége az Aradi Atletikai Klub vasárnapi versenyét. Gyors egymásutánban pergettek le az egyes versenyek s a tíz számból álló atletikai viadal után azonnal felhangzott Ifj. Vas Gusztáv titkár sípjele, mely az A. és B. csoportot szólította football-mérkőzésre.

A verseny eredménye a következő:

I. 100 yardos síkfutás: Hoffmann János 11¹/₁₀ mp. 2. Nyáry Béla. 3. Szathmáry Béla.

II. Magasugrás: 1. Reicher László 157 cm. 2. Holtversenyben: Heeger Antal, Hoffmann János, Greiner József.

III. 220 yardos síkfutás: 1. Hoffmann János 27¹/₅ mp. 2. Szathmáry Béla. 3. Nyáry Béla.

IV. Súlydobás: 1. Oiry Zoltán 11.42 m. 2. Alt János. 3. Szavics Sebők.

V. Távugrás: 1. Reicher László 5.86 m. 2. Hoffmann János. 3. Heeger Antal.

VI. ¹/₄ angol mértőföldes síkfutás: 1. Duffner János 57²/₅ klub standard idő, 2. Greiner József. 3. Nyáry István.

VII. Diszkoszvetés: 1. Alt János 34.89 m. 2. Ziffer Sándor. 3. Reicher László.

VIII. Rudugrás: 1. Holtversenyben: Putó (álnév) és Hidvégi István. 2. Heeger Antal.

IX. 1 angol mértőföldes síkfutás: 1. Duffner János 5 p. 57²/₅ mp. 2. Duffner József. 3. Hoffmann János.

X. Gerelyvetés: 1. Alt János 31.80 m. 2. Ziffer Sándor. 3. Till Ede.

A football-mérkőzésen, mely az idő előre haladottsága miatt csak féldíig tartott, 3: 2 arányban győzött a B. csapat. A verseny végzetével buzdító szavak kíséretében Ifj. Vas Gusztáv titkár nyújtotta át az érmeket a győzteseknek.

A kormány adóemelést akar.

Zavarok az állam háztartásában.

(Vita a nemesítésekéről.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 9.

Wekerle Sándor miniszterelnök a képviselőház pénzügyi bizottságának mai ülésén, Széll Kálmán aggodalmaira kinyilatkoztatta, hogy az állami szükségletek szaporodásával beállható háztartási zavarokat a fogyasztási adók fölemelésével akarja elkerülni.

A bizottsági üléséről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma Széll Kálmán elnöklete alatt értekezletet tartott, amelyen Hoitsy Pál ismertette a pénzügyminiszterium költségvetését.

Szabó Kálmán a közvetlen adóknál szociálpolitikai szempontból szóval fői. A huszfogyasztási adók és az ásványolajadó igazságosabb elosztását kéri.

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti, hogy ismeri a fogyasztási adók körül bajokat, de az állami szükségletek annyira emelkedtek, hogy győkes orvoslást rövid időn belül nem remél. A borítal-adóval is foglalkozni kell és más tétteleket megállapítani. A pezső nagyobb megadóztatását nem tartja kívánatosnak. Pezsőből exportnak is van, tehát nem kell ezt az iparágat elnyomni. A husadók eltörlése ellen elvi okai nincsenek, de mert szükség van rá, nem nélkülözhető.

Széll Kálmán kifejti, hogy a magyar pénzügyeket egy nagy probléma terheli a jövőben. Az állami kiadások folyton emelkednek, amin nem segít a progresszív adó behozatala. Emelni kell az indirekt és fogyasztási adókat és behozni a szesz- és petróleum monopóliumot.

Wekerle Sándor oszja Széll nézeteit. Híve a szesz- és ásványolaj monopóliumoknak, de mivel ezek nehezen keresztülvihetők, egyelőre a szesz és a petróleum adóját kell emelni.

Szabó Kálmán kéri, hogy ma, a demokrácia idejében, mirevalók az örökös nemesítések. Ezeknek megszüntetését kéri.

Bizonny Akos szerint ki kell mondani, hogy minden cím, rang és nemesség eltörlendő.

Wekerle Sándor kijelenti, hogy elvileg nem barátja a nemesítéseknek. Azon lesz, hogy érde-

metlenül senkise jusson se nemességhez, se semmiféle kitüntetéshez.

Hoitsy Pál előadja, hogy az osztálysorsjáték részvénytársaság ujabban nagy mértékben föl emelte tőrszámát. Míg az egész intézmény voitsképen erkölcsösen alapokon áll. Ha joga van a kormánynak ebbe a dologba beleszólni, úgy éjjen ezzel a jogával.

Wekerle Sándor kijelenti, hogy az osztálysorsjáték dolgánál és a jelzálog-bank kamatozó kötvényeinek nyereségy kötvényekké való átalakításánál a kormány falt accompli-val találkozott, amelyen már nem segíthet. Egy esetleges új orosz kölcsönnel szemben határozottan állást fog foglalni.

A bizottság ezután elfogadta a pénzügyminiszterium költségvetését.

Zichy Jenő megőrült?

A Niedermann-sanatóriumban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 9.

A magyar közélet és a mágnás-világ egyik legtöbbet emlegetett alakja *Zichy Jenő* gróf, aki mint országgyűlési képviselő néhány év óta tevékeny részt vesz a politikai életben is. Azelőtt az utazás volt a szenvedélye és többször kutatott a Keleten a magyar őshaza után, pár év óta azonban itthon politizál és a koalícióban mint vezérőbizottsági tag játszott szerepet. A télen azzal beszélgetett magáról sokat, hogy itthagynán a vezérőbizottságot, hirtelen elutazott Egyiptomba. Állítólag az abszolutizmus réme elől menekült el *Zichy Jenő*, aki azonban nyomban visszatért, mikor a koalíció átvette a kormányt Fejérváryéktól.

Legutóbbi politikai szereplése két hét előtt volt a delegációban, ahol bizalmatlansági indítványt nyújtott be *Goluchovski* Agenor gróf külügyminiszter ellen. Nyomban ezután elutazott Bécsből biharmegyei birtokára: Magaslakra, ahol fejedelmi kastélyában frankfurti előkelő urakat látott vendégül. Innen július elsején az a hír érkezett, hogy *Zichy Jenő súlyos beteg*. Állítólag egy nagyobb kivándorlás kimerítette és gyomorhurutot kapott, azonkívül régi asztmája hevesebben lépett fel, amikhez járult a haladott korrall járó ütőer-elmeszesedés. Elhívták hozzá *Purjess* dr. kolozsvári orvos-tanárt, akinek tanácsára a beteg főúr fia, *Zichy Rafael* gróf felvitette édesatyját Budapestre.

Ma újabb hír érkezik *Zichy Jenő* betegségről. Mint fővárosi tudósítónk sürgönyzi, ma délelőtt az a hír terjedt el Budapesten, hogy *Zichy Jenő gróf elméje elborult* és tegnap a Niedermann-féle sanatóriumba szállították.

Egy újságíró ma kiment az Erzsébet királyné-uti sanatóriumba, hogy meggyőződést szerezzen a hír valóságáról. A hírlapíró meg is győződött róla, hogy *Zichy Jenő tényleg a sanatórium lakója*. Az intézet alorvosa érthetetlen okból tagadni próbálta a dolgot és csak akkor vallotta be, amikor az újságíró azt mondta, hogy az intézetbe való belépéskor véletlenül látta sétálni *Zichy* a sanatórium kertjében.

Az újságíró megfigyeléseit a következőkben írja le:

Zichy Jenő gróft a kertben tett sétájánál egész táborok kísérte: vele ment az intézet főorvosa és két-három beteg,

mögötte pedig három ápoló haladt. A grófon semmi változás sem észlelhető; néha néha megáll, hevesen gesztikulál és a levegőbe mutogat. Kisérői nagy érdeklődéssel hallgatják előadását, majd amikor csinos ápoló haladt el mellettük, aki magára vonja a gróf figyelmét, *Zichy* hangosan ismétli és szótagolja ezt a két szót: *csecse nő* és jóízűt kacag rajta. Az intézet tulsó felén nemzeti zászló leng. A gróf előtte elhaladva, megemei a kalapját.

Brenck dr. intézeti alorvos, akihez az újságíró fölvilágosításért fordult, eleinte még azt is tagadta, hogy *Zichy* a sanatóriumban van, később pedig csak idegesen annyit mondott:

— Kérem, én nem nyilatkozhatom ebben az ügyben.

Fővárosi tudósítónk kérdést intézett *Zichy Jenő* egyik bizalmasához, hogy mi igaz a szájon forgó sajnálatos hírekből? Az illető kijelentette, hogy *a gróf súlyos beteg ugyan, de távolról sem elmebajos*.

Zichy Jenő gróf most 69 éves.

HIREK.

Virágos erkélyek.

Arad, július 9

Szegény *Jean Jaques Rousseau*, a nagy, a bolondos ábrándozó, a gyermekes idealista, aki egész életét a természet imadásában töltötte, vajjon mit szólna a mi éktelen, komor bérpalotákkal beépített városunkhoz? A nagyvárosi ambíciók szépek. Beépíteni minden telket uniformisba bujtott palotákkal, kiölni belőle mindent aminek a természethez köze van: ez a beteges hajlam uralkodik nemcsak a mi városunkon, hanem, — csekély kivétellel — mindenütt. Segíteni ezen nehezen lehet. Elvégre a telek drága. Minden négyszögöl kemény forintokat jelent. Annyi idealizmust senkitől sem követelhetünk, hogy anyagi előnyöket dobjon oda egy szépen beépített virágos kertért.

Megyünk előre a mesterséges fejlődés útján. Maholnap senkise éneklí már hogy: Egy rózsaszál szebben beszél . . . Kopott dallam az autóbilok korszakában.

Azért vannak még idealisták, akik helyet szeretnének szorítani a virágnak is az emberi esztétikában. Enyhíteni kell valamivel ennek a városnak komor, rideg képét. Mivel lehetne mással, mint zöld lombbal, virággal? Hogy ne csak a gyárkémények füstjének, ne csak a papirgyárnak illatát horéja szét az esti szellő . . .

Valamelyes haladást jelentenek ezen az uton azok a fasorok, melyek a József főherceg-utat, Andrássy-teret és Szabadság-teret beszegik üde zöld lombokkal, — dicsértessék érte *Lu. kácsy Lajos*. De ez még nem elég. Sőt ez még kirívóbbá teszi az éles ellentétet a zölddel tarkított utcák és a csupasz kőfalak között.

Valóságos oázis a nagy ridegségben a Csanádi vasutak palotája. Kellemes, lelket gyönyörködtető látvány a virággal díszített erkélysor. Vásárhelyi *Béláé* az érdem, hogy virágos erkély is látható már Aradon. A külvárosok földszintes kis házainak ablakaiban ott virít ugyan a cserepes mus-

kátli, de a belső városrészben hol láthattunk eddig ilyet? Most kezdnek — a jó példa hatása alatt — feltünedezni a zölddel befuttatott, virágos erkélyek, most látunk itt-ott virágcserepekkel díszített ablaksorokat a szürke palotákon.

Aradon annyi mindenféle egyesület van. Van számos olyan is, amelynek hasznos voltáról mindeddig nem igen győződhattunk meg. Arra azonban senkise gondolt eddig, hogy mily üdvös és lélekneszesítő hatása volna egy olyan egyesületnek, amely a virágok kultiválását, az ablakok, az erkélyek feldíszítését, tűzné ki céljául. Legyen zöld lomb, legyen virág a rideg palotákon, amely néha eszünkbe juttassa, hogy a kőházakon és a kávéházak terraszain túl van egy más világ is, amelyet nem az építő-pallérok ültettek be.

Külföldön, különösen Angliában, számos ilyen egyesület van. Londonban, a világ legnagyobb gyárvárosában nemes versenyeket rendeznek az erkélyek díszítésében a nagyon is üzleti érzékű angolok. Nekünk se iparunk, se kereskedelmünk, se virágjaink nincsenek. Ridegen élünk és ridegen gondolkodunk. A városligetet csak a tenniszezők keresik fel. A város parkjai, ünnepnap kivételével, szintén árván maradnak.

Alakítsuk meg az erkélydíszítő egyesületet. Virágozzuk fel a házakat. Az egyesület pedig fejlessze díjak adásával a nemes versengés Tartson évenként erkélyünnep a melyen megjutalmazza a le-

ben díszített erkélyek tulajdonosait. Üditse zöld lomb, töltse be virágillat ezt a komor, rideg kőházakkal beépített várost . . .

— **Mezőssy államtitkár Aradon.** A földművelésügyi miniszterium politikai államtitkára, *Mezőssy Béla* ma Aradra érkezett, ahonnan holnap *Lekky István* miniszteri osztálytanácsossal a parcellázás alá kerülő ypsilanti-uradalom megtekintésére Kevermesre utazik. Aradvármegye mai rendkívüli közgyűlésén jóváhagyta *Ferrai-Nagy-Iratos*, *Nagykamarás* és *Moroda* községeknek az ypsilanti-birtok megvásárlására vonatkozó és több ízben ismertetett határozatait.

— **Az aradvárosi adókövető bizottság** f. hó 11 én, szerdán délelőtt 9 órakor a városháza emeleti kisterme melletti szobában az 1905. évi III. oszt. kereseti adókövetési listástrom 1296—1369. tételei alatt felsorolt u. m.: orvosok, állatorvosok, fogtechnikusok, pálinkafőzések, paplanosok, pászkasütők, pénzügyösön-közvetítők, pénzügyészek, pótróc kereskedők, posta-szállítók és gyűjtők, pócegődör tisztító, reszelőválogók, rézművesek 1905. évben három év tartamára való érvényesít megállapítandó III. oszt. ker. adóját tárgyalja. Mirel az érdekeltek azzal értesítettek, hogy a javaslat elleni kifogásokat ezen bizottság előtt írásban vagy szóval előadhatják.

— **Vilmos császár és Hakon király találkozója** *Trendrem* ből jelentik, hogy *Vilmos* császár tegnap délután 2 órakor a *Hamburg* nevű ycenton odaérkezett. *Hakon* király a hajó fedélzetére ment, ahol *Vilmos* császár a lépcsőn fogadta. Az uralkodók szívélyesen üdvözölték és többször megölelték és megcsókolták.

mást. A zenekarok a nemzeti himnuszokat játszották. Az uralkodók hosszabb ideig tartózkodtak a hajón és a lakosság lelkes éljenzése között hajlattak a királyi palotába, ahol a királyné üdvözölte a német császárt. Délután 5 órakor a német császár a lakosság lelkes ovációt közt visszaléret a Hamburg yacht fedélzetére.

— **Az osztendei sakkverseny.** *Ostendé*-ből táviratozzák, hogy a mai sakkversenyen a *Maróczy-Rubinsten* és a *Schlechter-Burn* játszma remisvel végződött, Perlis legyőzte Bernsteint és Teichmann Marshallt. A verseny állása: *Schlechter* 19 $\frac{1}{2}$, *Maróczy* 19, *Rubintein* 18 $\frac{1}{2}$, *Bernstein* és *Burn* 16 $\frac{1}{2}$, *Teichmann* 16, *Marshall* 14 $\frac{1}{2}$. *Maróczy* három, *Schlechter*nek és *Rubinsteinnak* még két-két játszma van hátra.

— **A lippai választás.** A lippai kerület alkotmánypárti jelöltje, *Dániel Tibor* báró most tartja körúját a kerület községeiben. Tegnaptartotta meg a lippai kerületi függetlenségi párt szervezkedő ülését, amelyen a párt tisztikarát a következőképpen alakították meg: Elnökök *Sármezey Árpád*, helyettes elnök *Istj. Kraszl Endre*, alelnökök: *Buchhauer Péter* és *Frattni János*. A párt megalakulása után elhatározta a gyűlés, hogy a mostani választásban is részt vesz és jelöltet állít. Közöbajra *Sármezey Árpád*ot jelölték, de miután *Sármezey* rögtön kijelentette, hogy a jelöltséget nem fogadja el, *Steiner Ferenc* országgyűlési képviselő javaslatára *Heinrich Elemér* dr. temesvári ügyvédet jelölték. *Heinrich Elemér*hez ma külföldre ment Temesvárra, hogy felajánlja jelöltséget. Az agitáció *Heinrich* érdekében meg is indult, habár a függetlenségi jelölt győzelméhez kevés reményt fűznek. Egy tegnapi értekezleten a románok is elhatározták, hogy *Bontescu Viktor* dr. hátszegi ügyvédet lépítik fel román nemzetiségi programmal. *Bontescu* július 18-án pénteken tartja programbeszédét, mely alkalommal több nemzetiségi képviselő is beszédet fog mondani. Temesvármegye központi választmánya július 17-ikére tűzte ki a választás napját. A választás elnöke *Ferenczy Sándor* tb megyei főjegyző lesz, helyettes elnök és a második szavazatszedő küldöttség vezetője *Steiner János* dr. lippai ügyvéd. Helyettes szavazatszedő elnökök *Scheffer György* az első küldöttségél és *Panajóth Sándor* a másodiknál.

— **Uj csendőrkerületi parancsnok.** A király elrendelte kerekretil *Babocsay Károly* ezredesnek, a szegedi II. csendőrkerület parancsnokának, jelenlegi szolgálati alkalmazásától való felmentése mellett, létszám felett való vezetését és *Szecs Mihály* alezredesnek ezen csendőrkerületi parancsnokság ideiglenes vezetésével való megbízását.

— **Eladják a Margitszigetet.** *Budapest*-ről táviratozzák: Egy fővárosi estilap értesülése szerint *József* főherceg pompás margitszigeti kastélyát átalakíttatja szállónak és nem akar többé lakója lenni a szigetnek, amelynek sem anyagi, sem erkölcsi eredményével nincsen megelégedve. A kastély mostani butorait meghagyják a szálló céljaira is. A főherceg intézkedéséből beavatottak arra következtetnek, hogy rövidesen el fogják adni a Margitszigetet, amelynek mostani jövedelmezősége messze mögötte marad a várakozásoknak.

— **Zelenka püspök esküvője.** Erdekcs esküvő volt vasárnap délelőn *Budapest*-en a *Deák*-téri evangélikus templomban, ahol *Zelenka Pál*, az ágostai evangélikus egyház tiszakerületi püspöke, főrendiházi tag vezette oltárhoz *Mosánssy György* dr. néhai eperjesi ügyvéd özvegyé,

született *Antony Paula* urasszonyt. A püspök maga is özvegy ember volt, mert első felesége akivel 1865-ben *Széács József* dr. szuperintendens ugyanebben a templomban adta össze, néhány év előtt meghalt. Az esküvőre a tiszakerületi egyház valamennyi esperese eljött, élén *Szentiványi Árpád* országgyűlési képviselő, kerületi felügyelővel s nevében *Terray Gyula* gömöri főesperes gyönyörű fehér virágbokrot nyújtott át a menyasszonynak. Az esketést *Sárkány Sámuel* püspök végezte, aki könyekig megindító beszédet intézett az új párhoz. Tanúk *Antony István*, a menyasszony fivére és *Geduly Elek* voltak. Az új pár a polgári házasságot a *Kálvin* téri anyakönyvi hivatalban kötötte meg délelőtti tíz órakor. Esküvő után a *Pannonia*-szállóban ebéd volt, melyen résztvettek az esperesek is, akik számos felköszöntőben éltették esküvője alkalmából szerettét főpásztorukat.

— **A menyháza! Czárán emléke.** Az Aradi Turista-egyesület Czárán-emlék bizottsága *Nachtnébel* Ödön védnök elnöklété alatt albizottsági értekezletet tartott vasárnap *Menyházán*. Az értekezlet a gyűjtővek kibocsájtásáról és az eddig befolyt adományokról szóló jelentést tudomásul vette. Adakoztak: az *Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak* 200 kor., *Takácsy* testvérek 100 kor., *Schmidt Gyula* máv. felügyelő gyűjtőve 14 kor., várad *Török Gábornak* már előbb befolyt adománya 200 kor. Az albizottság e nemeslelkű adományokért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott az adakozóknak és őket erről átiratban értesíti. A gyűjtés eddigi szép eredményére való tekintettel elhatározták, hogy *Czárán Gyula* emléke oszlopát a fürdőpark főútjának tengelyében felállítják és a Czárán-féle villán az emléktáblát elhelyezik, aminek keresztlívítélével *Mairovitz Emil* bánya tulajdonos az általa benyújtott tervezet alapján megbízott. Ezenkívül utjelzések elhelyezését és turisztikai térkép készítését is elhatározta az albizottság, az előadó által bejelentett folytatógos terveket pedig a gyűjtés további eredményétől tette függővé. Az értekezlet megnyitása alkalmával *Nachtnébel* Ödön védnök lelkes hangon nyilatkozott az Aradi Turista-egyesület nemes törekvéseiről, azokért a fürdőközönség és a társadalom nevében köszönetét nyilvánította és fényes sikert kívánt hozzá az egyesületnek.

Jelen voltak: *Nachtnébel* Ödön kir. tanácsos, védnök elnöklété alatt: *Vásárhelyi Béla* főrendiházi tag, elnök, *Eöröm Bde* urad. felügyelő, társelnök, *Bolyos József* főszolgabíró, alelnök, *Andrónyi Károly*, *Ballauer Kristóf*, *Dáni János*, *Hajnal Albert* dr., *Erdélyi Gyula*, *Nádudvary Dezső* dr., *Keller Izso*, *Mairovitz Emil*, *Schmidt János* dr., *Tomastyik János* bizottsági tagok és ugy az aradi, mint a vidéki társadalomnak számos előkelő tagja, mint vendégek.

— **Öngyilkos leány.** Egy fiatal leány öngyilkossága foglalkoztatja most a borossebesi közönséget. *Israel Cecilia* tegnap reggel szíven lötte magát s rövid haláltusa után meghalt. A leány egy levelet hagyott hátra, melyben elpanaszolja édes atyjának, *Israel Dávidnak*, hogy anyja változó szeszélyeinek esett áldozatul. Az életunt leány szülei ugyanis elváltak élnek. *Israelné* különválása óta *Bohán*yon lakik. Nála tartózkodott tegnapig a leány is, aki atya látogatására ment *Borossebesre*. A fáma pedig azt beszéli, hogy nem annyira az anyai szeszély, mint inkább csalódott szerelme kergette a szerencsétlen leányt a koral és erőszakos halálba. Az aradi ügyészség rendelkezése az öngyilkost ma eltették.

— **Falparosok a közmühelyben.** Az aradi ipartestület falpari szakcsoportja ma *Reinhart Gyula* elnöklété alatt ülést tartott. A szakcsoport a közmühely telepen felállítandó falpari géptelepre vonatkozólag megegyezést kötött a kormánnyal, olyan feltétel alatt, hogy a

gépek az állam tulajdonát képezik, használati díjat az iparosok nem fizetnek, a villamos-motor erőt pedig egy lóerő-óránként harminc fillérrel fizetik. Fizet továbbá a szakcsoport a 175 négyzetméternyi közmühely-helyiség bére fejében évenként 1080 koronát.

— **Párbaj — Barabásért.** *Budapest*-ről táviratozzák: *Somogyi Lajos* dr., a VII. kerületi Barabás-párt alelnöke és *Kiss Ferenc* dr. helyettes előjáró multheti véres összetűzésükből kifolyólag ma délután a honvéd-lovassági laktanyában pisztoly-párbajt vívtak. Kétszer váltottak golyót, de egyik fél sem sebesült meg.

— **Kabdebó János balesete.** *Kabdebó* János dr. köztisztviselőben álló aradi orvost kevés híján súlyos baleset érte. Nyitott napernyővel sétált a *piszki* állomáson, amikor egy tehervonat tolatás közben elütötte. *Kabdebó* dr. a lökések erejéből elesett, szerencsére azonban semmi komolyabb baja nem történt.

— **Házasság.** *Gottlieb Sándor* *Budapest*-ből f. hó 15-én, vasárnap tartja esküvőjét *Aradon* *Kron Rózsi* kisasszonygal, a menyasszony szülői házában.

— **Tiltakozás az orosz vérengzések ellen.** *Pozsony* ból táviratozzák: A bialostoki zsidóüldözés ügyében az ottani *Bellavue*-szálló nagytermében mintegy 600 polgár részvételével tiltakozó gyűlés volt *Fischer Jakab* dr. főorvos elnöklése mellett. A gyűlés folyamán *Sziláfi Ottó* és *Jankovics Marcell* országgyűlési képviselők és mások elítélték az oroszországi eseményeket. Ezután bemutatták a jelenvolt angol ujságíró, mint az odesszal mérszárlás szemtanúját, Végül egy határozati javaslatot fogadtak el, mely szerint legmélyebb részvétük kifejezésével remélik, hogy a dumának sikerülni fog a további vérengzést megakadályozni.

— **A pécsi sikkasztás.** *Pécs*-ről jelentik: *Ludwigh Károly* pénztárnok által a *Pécsbaranyai központi takarékpénztár* kárára elkövetett sikkasztás ügyében indított eljárás folytatást nyert. Ma folytatták a bünygyi zárlat eszközölését, mely már napok óta tart. Eddig mintegy 60.000 korona aktív vagyont sikerült megállapítani, de ezzel szemben a passzívák a sikkasztott összeg leszámlálásával is meghaladják a 200.000 koronát. A *Pécsi Takarékpénztár* csődöt kért *Ludwigh Károly* és neje, továbbá *Ludwigh Ferenc* dr. kerületi orvos és neje ellen. Ezen takarékpénztár mintegy 80.000 korona erejéig van érdekelve, mely összegű váltókon túlnyomó részben *Ludwigh Károly* mint adós és *Ludwigh Ferenc* dr. mint kezes szerepel.

— **Békésmegye új tanfelügyelője.** *Berey Szilvius* helyét *Schaller Flóris* torontálvármegyei kir. segédtanfelügyelő foglalja el, akit a kultuszminiszter a békésvármegyei kir. tanfelügyelőséghez helyezett át és a tankerület ideiglenes vezetésével megbízta.

— **Az iparosok hitelszövetkezetének könyve lője.** Az aradi iparosok hitelszövetkezetének igazgatósága *Reinhart Gyula* elnöksége alatt ülést tartott, amelyen betöltötték a lemondás következtében megüresedett s igazgatósági határozattal egy könyvelői állásban egyesített vezető igazgatói és könyvvezetői tisztséget. Az állásra nyolcan pályáztak s ezek közül hét szótöbbséggel *Szabócsky János* számvevősségi ellenőrt választották meg — egy havi próbaidő kikötése mellett — a hitelszövetkezet könyvelőjévé.

— **Leégett gőzmalom.** *Kernács Lajos* aradgáji gőzmalomában vasárnap hajnalban nagy tűzvész pusztított. Leégett a malomberendezés, a gépház és az olajsajtó; a malom mellé épített szinből csak nehezen tudták a cséplőgarbiturát megmenteni. Ugy a gáji, mint a városi tűzörség idejekorán megjelent a helyszínen s

buzgalmukkal sikerült megmenteni a lakóházat. A kár 50 000 korona.

— **Kilépés a honvédség kötelékéből.** A honvédelmi miniszter bíkfávi Páljános Zsigmond időlegesen nyugalmazott honvéd hadnagynak a m. kir. honvédség kötelékéből végkielégítés mellett kérelmezett kilépését megengedte. Páljános a lugosi 8. honvéd gyalogezrednél szolgált s Aradon is ismerik.

— **Rennenkamp tábornok panamái.** Pétervárról írják: Súlyos vádakat emel több pétervári lap *Rennenkamp* tábornok ellen, aki tudvalehetőleg legutóbb tartott revanche-beszédével nagy feltűnést keltett. A generális, aki végigküzdötte a kelet-ázsiai háborút, erősen hangoztatta, hogy Oroszországnak készülnie kell egy újabb orosz-japán háborúra. Az orosz lapok ezzel kapcsolatban most kemény támadást intéznek ellene. Azt mondják, hogy *Rennenkamp* nem makulátlan tisztességű ember s a lezajlott háboru alatt valósággal tolvaj módjára viselkedett s kénye-kedve szorint bánt az ezred pénzével. A háboru fizet volt a számára. A sandepu-i csata *Dewbur-Musnieki* tábornok felkérte *Rennenkamp*-ot, hogy megvizsgálja az ezred pénztárát. Az egész ezred tudta, hogy *Rennenkamp* visszaélt az ezred pénzével. A sandepu-i ütközetet csakhamar követte a mukdeni katasztrófa. *Rennenkamp* nagyobb összegekkel nem tudott elszámolni s különösen akkor zsebelt nagyon, amidőn *Miscsenko* generális Inkau ostrománál megsebesült s *Rennenkamp* vette át *Miscsenko* ezredének parancsnokságát.

— **Árvaházi ülés.** A városi árvaház igazgató-választmánya kedden délután 5 órakor az árvaház tanácstermében ülést tart, melyre a választmányi tagokat meghívja: *Instítóris Kálmán* elnök.

— **Körözött ügyvédek.** *Budapestről* jelentik: A budapesti kir. törvényszék ma két megszökött ügyvéd ellen adott ki elfogatási parancsot. Az egyiket, *Graf Gyula* dr.-t az a vád terheli, hogy mint zárgondnok, egy kezelésére bízott bérpalota jövedelmeiből 4281 koronát elcsikkasztott. A másik, *Erdős Kálmán* dr. pedig a klienseinek nem számolt el a kezelhez befolyt összegekről.

— **Adományok.** *Goldschmidt* Miksa aradi nagykereskedő a legutóbb cikluson kapott esküdtjaitól lapunk kiadóhivatala útján 10 koronát adományozott az izr. népkönyvtárnak és 10 koronát a polgári menháznak. Az adományok rendeltetési helyükre küldettek.

— **Katonai fordítás.** Akkor történt, mikor Aradon *Barabás* Béla meg akarta tartani beszámolóját a képviselőház feloszlata után. A 83-szék egyik századát kijelölték, hogy a kérdéses napon alijon készenlétben. A század kapitánya nem tudott magyarul, s megkérte az egyik őrmestert, hogy azt a beszédet, amit a legénységhez akar intézni, fordítsa le részletekben.

Ugy is történt. A kapitány balján az őrmesterrel odaült a század elé s így kezdte:

— *Kinder! Der politische Horizont ist schwühl. Ich glaube es wird losgehen.*

Az őrmester fordította:

— A kapitány ur aszondja, hogy esni fog az eső, köpönyegben lesz auszgang.

— *Kinder!* — folytatta a kapitány. — *Ich hoffe, ihr werdet euch mit Ruhm bedecken.*

Az őrmester fordította:

— A kapitány ur aszondja, hogy jó lesz egy flaska rumot magatokkal vinni

A kapitány folytatta:

— *Denn der seine Pflicht nicht erfüllt, den erreicht die Nemesis.*

Az őrmester fordította:

— Mert aki rossz fiat tesz a tüzre, azt Nemesis, a számadó őrmester nyakoncsipi . . .

— **Népkönyvtár Aradon.** *Lantos* Miksa ségal tanító még a tél folyamán kérvényt nyújtott be a Muzzeum és Könyvtárak Országos

Tanácsához, melyet *Instítóris* Kálmán polgármester a legmelegebben ajánlott, egy a ségalis-kolában felállítandó népkönyvtár ügyében. Az Országos Tanács most foglalkozott a kérvénnyel *Wlassics* Gyula elnöklété alatt s *Ferencczy* Zoltán dr. előadó javaslata alapján a ségalis-népkönyvtár felállítását elhatározták. A könyvtárt még ez év őszénj fogják felállítani és átadni a közhasználatnak.

— **Birtokcsere.** Az aradi törvényszék telek-önnyvi hivatalában a következő birtokváltásokat jegyezték be: *Friedmann* József és neje *Friedmann* Teréz eladják az aradi 2701 számu tjkvben felvett *Gaj* Templom utca 54 sz. házat 1300 koronáért *Viday* József és neje *Rézik* Mária-nak. — *Kellner* Józsefnek Kovács Berta eladja az aradi 5008 számú tjkvben felvett *Vilmos* utca 8. sz. házat 5000 koronáért *Jordan* József és neje *Barta* Etelnek. — *Schuster* Albert eladja az aradi 1894 sz. tjkvben felvett *Ujterem*-utca 10b. sz. házat 13200 koronáért *Rázel* Istvánné *Hackl* Szidóniának. — *Frick* József és neje *Müller* Mária eladják az aradi 672 sz. tjkvben felvett *Kápolna* utcában fekvő üres telket 4000 koronáért *Lejtényi* Sándorné *Prozok* Irmanak. — *Gásza* Bélané *Fischi* Alojzia eladja az aradi 4088 számú tjkvben felvett *Kossuth*-utca 8. számú házat 26878 korona 70 fillérért Nagy Sándor és neje *Takács* Idának.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az aradi magyarvárosi agghonvédeket segélyző asztaltársaság volt szives 21 agg és szegény honvédek 3—3 koronát adományozni és őket megvendégelni; *Wolf* Géza pedig 4 koronát adományozott részükre. Az aradi honvédegyet ezen nemes adományokért ezúton is a leghálásabb köszönetét nyilvánítja. *Simony* István, elnök. *May* Soma, jegyző.

— **A gyermek-kolera és nyári hasmenés** ellen kitűnő szer a Kufeke féle gyermek-liszttel nélküli vízben adva, mivel helyes arányban vannak benne az anyatejben foglalt alkotórészek, úgy hogy csupán csakis vele lehet a gyermekeket táptálni. Az ő fehérjei igen alkalmatlanok azon gombacsirák tenyészésére, a melyek a hasmenést okozzák, tehát megszüntetik a betegséget. 3789. Nór. 7.

— **Bolták, svábok**, poloskák legbiztosabb pusztító szere *Vojtek* és *Weisznel* Aradon. 112

Csipke-divat.

(Párisi levél.)

Páris, július elején.

A párisi hölgyek nagy része a csipkekeruhákat favorizálja. A fehér csipke-toalett mindig szép és elegáns marad, ha valakinek régi csipkéi vannak vagy ha újat hozat is Bruxelles-ből, Bugesből. A kinek ez nincsen módjában, könnyen pótolhatja a hiányt egy himzett fehér vászonruhával. Például magasan felhímzett egyszerű alj, himzett redingote, szines selyem öv, elől két Pierre de Strass gombbal. A kalap díszes az öv színével egyezik.

Annakra megy a hölgyek előszeretete a csipke iránt, hogy — ha csak nem tailor-made aljhoz viselik — még az egyszerűbb bluzák is tele vannak csipkével s hosszú irgipür kabátokat vesznek föléljük. Igen kedvelt szín a *camailieux*, akár mint a violaszín vagy szürke és bronzszín árnyalatai. A kalapokat pedig szállófűrtökkel, rózsákkal és mistariaival díszítik. Ez a virág lesz a fürdővárad *pièce de resistance*.

A mi a feltöalettet illeti, a díszesebbek teljesen fehérek, az egyszerűbbek egész feketék. Azt hiszem, bátran kimondhatjuk, hogy az öves aljak befejezték rövid, de dicsestlen pályafutásukat. Jó izlésű asszony alig viselte azokat, legnagyobb dühöngésük idején is. E helyett a *princesse* dominál, az az egy olyan kompromisszum-féle a kettő között. Nagyon szépek az opálszíneket játszó moirée-kelmék erre a célra. Persze így, künn a szabadban meg vannak engedve a nagy kalapok s a világtüredők számára gyönyörű, festői formákat kreáltak. A kalap és napernyő ilyenkor fekete, az utóbbi behajlítható, *Early Victorian* stílusban, azaz úgy, mint azt nagyanyaink viselték. Nagy melegben a demitöalettnek a kinal krepp felel meg a legjobban. A Ninon de soiet és a voile-t is kedvelik. A megszokott fekete aljat fehér bluzzal ma csak benne ökon,

gouvernant-okon látni. Aki nem csináltatott sok toalettet, az viseljen tengerkéket, empire-zöldet vagy barnát. Ezek egyikén sem látszik meg a szenny s a köányú, fehér bluz pompásan illik a béleletlen figaróhoz.

A kalapok a színházakban teljesen kicsinyek. Az „*Exposition des Petits chapeaux*” valóságos saccs volt, ötvenszer, hatvanszor utánrendelték az egyes kalapokat a kiállítás három napi időtartama alatt. Ami nálunk a Tulipán mozgalom, az volt Párisban, a frivolságok hazájában, ez az exposició és az erre való készülődés. Es most, hogy mindenki kimutatta rajzolói képességét, izlése kiválóságát, találékonyosságát és miután a zsűri is ítélte s a leggraciózusabb kis kalapnak már oda is nyújtotta a pal-mát, — lassanként csökkenni kezd a lelkesedés, s az utcákon, a nyitott kocsikban, Armenonville-ben és az egész környéken lassanként ismét visszashal-lingóznak a nagy, arnyas kalapok, mert hiszen olyan meleg van s oly bajos mindig napernyőt tartani és mert „ugyis vége a színházi évadnak s ez a visel-et tulajdonképpen csak arra a célra készült, meg-ly, meg egy.

Egy nagyon kedves és bájos nítás a *kötő-bluz-szó*. Nem a régi, *Marie Antoinette*-szerű flechu, hátul megkötve, hanem egy újfajta szabás, mely szerint a bluz elől és hátul olyan, mint egy mellé-kötő. Rendesen kétféle anyagból készülnek ezek a bluzok. A kötő rész, mely a vállon kezdődik s a nyakat és ujjakat kihagyva lejön az övig, többnyire magasan himzett vászonból vagy pedig svájci him-zésből készül. Az ujjak és a nyakrész pedig sima töllből, voile-ből vagy batizstból. Könyöknél a kart egy-egy himzett médai le tartja fogva s ugyanez a motívum ismétlődik a nyakon is. Az öv tetezés szerinti selyemből van. Díszes bluzoknak ugyanezeket selyemből is készítik s ez most valóságos rage Párisban.

Joséphine.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Vád *Klondáné* ellen. *Mihály* Károly határrendőrségi felügyelő feljelentést tett öv. *Klondé* Péterné és *Kreisz* József ellen elcsikkasztásért és zsarolásért. Az ügyészesség elcsikkasztás és olgazdaság vétségét állapította meg és áttette a ügyét a járásbíró-sághoz.

NAPIREND.

Július 10. Kedd. Róm. kath. naptár: Amália szűz. Protestáns naptár: Amália. — Izraelita naptár: T. elf. — Görög-keleti naptár (júnus 27.): Sámson. — A m-kél 4 óra 12 perckor, nyugszik 7 óra 56 perckor.

Időjelölés. A központ meteorologiai-intézetnek Ar-ra küldött táviratát szerint, a mai napra a következő id-járas várható: Meleg, zivatarok.

Július 10. Árvaházi igazgató-választmányi ülés után 5 órakor.

Július 11. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Július 15. Az országos szállókönyvtárnyel-terep részve-társaság főlszámolás alatti közgyűlése délelőtt 11 óra (Aradi és csanádi egyesült vasutak.)

Auguszus 5. Az aradi könyvnyomdászok szákegy-tének táncmulatsága (Városliget.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Több pusztá-kaszaperi lakos és egy előzető. A közleménynek készségesen adunk helyet ha valaki a levelet aláírja és az elmondottak valóságáért felelősséget vállal. Névtelen levéllel illükiket el nem fogadhatunk.

G. R. Üzleti és magánügyekbe nem avatkozunk. Ha bíróság elé kerül a dolog, megírjuk.

Kereskedő. Panaszát áttettük az illető hivatalos főnökéhez. Így sokkal hamarabb célt ér.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július

Amerika 1/4 olcsóbb. Kínálat és vételkedv korlátozott. Elkelt 25,000 métermázsza buza 10—15 fillérrel váltakozó áron.

Az árak 50 kilónként számítva:

Kölcsey - egyesület
Aradon

Déli térség.

Buza októberre	7.52—7.53
Rozs októberre	7.83—7.84
Zab októberre	6.40—6.41
Tengeri júliusra	6.11—6.12
Uj tengeri 1907-re	5.54—5.55
Áprilisi buza 1907-re	6.54—6.55

Zárás

Buza októberre	7.54—7.55
Rozs októberre	7.83—7.84
Zab októberre	6.43—6.44
Tengeri júliusra	6.10—6.11
Uj tengeri 1907-re	5.56—5.57
Áprilisi buza 1907-re	6.52—6.53

Irányzat szilárd.

Zárás

Osztrák hitelrészvény	670.—
Magyar hitelrészvény	807.—
Leszámitolbank részvény	505.70
Rima-Murányi vasúti részvény	372.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	674.—
Közúti vasút	579.—
Városi villamos vasút részvény	319.—
Erzsébet szanatórium sorsajegy pénzben	8.50
Erzsébet szanatórium sorsajegy árúban	9.50

VÁROS ÉS MEGYE.**Aradváros közgyűlése.**

— A tárgysorozat. —

Folytatóla. os sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által július hó 11 én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak:

31. A tanács jelentése a Weitzer-hagyatéknak tartozó bécsi palota bérletének a bérlet által történt felmondása tárgyában. — 32. U. a. javaslat a Weitzer hagyatékhoz tartozó Hallerschoss ingatlan javára bekebelezett kútszolgalmi jogra törleszi engedély kiadása iránt. — 33. U. a. özv. Weitzer Jánosné t. és néh. Weitzer János sírboltja és síremlékének költségei fejében 34084 kor. és járulékaik erejéig lefoglalt 40 000 korona hagyományhoz a hagyatékbeli való kifizetése tárgyában. — 34. Zachariás Géza alszámvevő kérvénye szabadságidejének folyó évi szeptember 10-ig való kiterjesztése iránt. — 35. A nyugdíj bizottság jelentése özv. Brannmüller Rezsőné kérvénye tárgyában nyugdíjaztatás iránt. — A tanács javaslat a debreceni hertempomi állami utánelési szakaszainak folytatását képező s a következő alap terhére való átvétele iránt. — 37. A tanács jelentése a városi színház épületben a „Lloyd” társulat által használt helyiségben levő klozet átalakításával kapcsolatos munkák elvállalása iránt tartott árlejtés eredményéről. — 38. A belügyminisztérium intézkvény a vágóhídi szabályrendelet 1. §-ának ideiglenes felülgészítése tárgyában. — 39. A polgármester előterjesztése az adófelosztámlási bizottságban üresedésbe jött egy tag helyének betöltése iránt.

3949

CSARNOK.**Boszorkányok a kancellárián.**

Irta: Seress László.

Fakó pergamentek sárguló leveleiből, való ez a história. Boszorkányokról szól és a legérdekesebb benne, hogy szoról szóra igaz. Az emlékeit ma is őrzik a régi helytartóság budai levéltári anyagában és a zágrábi báni irattárban. Komoly vizsgálódások közepette akadtam rájuk és úgy mondom el, ahogy az íráásokban olvastam.

Köz tudomásu, hogy a boszorkánypercek a legtömegesebben az osztrák szlovén tartományokban, déli Németországban és a horvát földön fordulnak elő. Horvátországban a boszorkányüldözés a törvényhozást is többször foglalkoztatta és az egyes megyék és városok az őket megillető municipális jog alapján sok helyütt statulumokat és törvényeket is hoztak a

boszorkánypercekben való eljárás módjairól. A tizenhetedik század vége felé Zágráb vidékén rengeteg sok boszorkányt égettek el, mert a nép az akkori szárazságot és ennek nyomán keletkezett nagy ínséget nekik tulajdonította. A boszorkánypercekben szokásos bírói eljárást sem tartották meg fölöttük, hanem a nép öszszefogdosta a vélt boszorkányokat és kimondhatatlan kegyetlenkedések között elégette őket. A báni kormány mindent elkövetett, hogy a népitélet végrehajtói megfanyittessenek, azonban mindössze annyit volt képes elérni, hogy a községek vezetői ünnepléses ígéretet tettek, hogy hasonló esetekben a rendes eljárás megtartására fognak törekedni.

Ez a rendes bírói eljárás is azonban sokkal kegyetlenebb volt, mint másutt. Egy horvát municipális törvény (1609 ből) meghagyja a horvát főúraknak, kiket a jus gladii megilletett, hogy a boszorkányok ellen kimélet nélkül járjanak el. Az eljárás az volt, hogy ha valaki kiról híre járt, hogy boszorkány, erről az illető hatóság jegyzőkönyvet vett fel, az illető pandurokkal a bíróság elé vezették, kihallgatták és bármint tagadták is, tömlőbe vetették és onnan többé ki nem eresztették. Mert, ha bevallotta, hogy elkövette a „crimen incantatorium sive impocinatorium” ot, vagyis elismerte, hogy „eladta magát az ördögnek és vele cimborált”, akkor természetesen máglya a került. Ha pedig tagadta a criment, akkor kivallatás alá került, amely a máglyánál is rosszabb volt. Horvátországban a kivallatás majdnem minden ország között a legszigorubb volt. Tkalesics, hírneves horvát történetíró szerint a kivallatás a territo val kezdődött. A vádlottat levetkőztették és kereszték rajta az ördög pecsétjét, amelyivel ez az illető magának eljejezte. Ha valami anyajegyét találtak rajta, akkor kétségtelenül megtörtént az ördög részéről való eljegyzés és a máglya elkerülhetetlen volt. Ha nem találtak anyajegyét, azt mondták, az ördög csak azért nem tett rá anyajegyét („jeggyűrű”), mert biztos volt a hűségében. A kivallatás célja volt megállapítani, volt-e az illetőnek írott szerződése az ördöggel, belsmerle boszorkány ságot és vannak-e boszorkánytársai. A kivallatás fokról fokra kegyetlenebb volt. Az ismert inkvizítorikus szerszámokat használták: vaska pocs, spanyol gyűrű, karperec, szegkorona, stb. Azonkívül használtak egy speciálisan kegyetlen szerszámot: „ecumnum supka anum”, amelynek alkalmazásánál égő fákllyággal perzselték az egész testet és szentelt vízzel locsolták a fejet, hogy kiűzzék belőle az ördögöt. A deliquensek persze mindig vallottak és a kivallatástól szabadulandó, bevallották, hogy a boszorkány ságot üzték. A tömeg durvasága határtalan volt. Ha a pap, aki a máglyán meggyöntatta a boszorkányt, jóindulatot mutatott, menten gyanuba került, hogy a boszorkányokkal tart. A nép átkozódva kísérté ki a vádlottat a vesztőhelyre, ahol letérdeltették és amikor a bíró eltörte felette a pálcát, kezelt hátrakötötték, haját levágták és a máglyára tették. Ugyanígy jártak el azzal is, akinek a hóhér bárdal ütötte le a fejét.

Évszázadokon át tartott ez a kegyetlenkedés és jöllehet több pápa volt, aki bullákban kelt ki a boszorkányégetés ellen, nagy sikere egyiknek sem volt, mert amíg a jezsuiták fel nem vették a harcot a boszorkánypercek ellen, addig a papság mindent elkövetett, még a bullák ellenére is, hogy az eretnekséget terjesztő boszorkányokat minden eszközzel kipusztítsák. Mikor az 1611-iki nagyvezombati zsinat, amelyen a zágrábi püspök és más horvát egyházi méltóság is jelen volt, kimondta, hogy a boszorkány ság ellen kell prédikálni, a papok egy része bűnt, bünbánat és egyházi átok segítségével akart célhoz jutni, a nagyobbik része azonban továbbra is hitt a boszorkány ság létezésében.

Nem csodálható, ha ilyen körülmények között a boszorkánykultusz valóságos orgiákat ült és hogy a tömeges boszorkányégetés magára vonta a kormány és az udvar figyelmét is. Mikor egyszer híre ment, hogy Zugorjében egy napon tíz boszorkányt égettek el, Mária Terézia parancsot adott a kancelláriának, hogy látni akarja a megégetett boszorkányok ügyében a pöriratokat és hogy gondoskodják a kancellár, hogy az iratok haladéktalanul eléje kerüljenek. Gróf Eszterházy Ferenc, az akkori

kancellár, gróf Batthányi Károly miniszternek adta tovább a parancsot, ez pedig Rauch János zágráb- és kőrösmegyei főispánnak írt, tudtván vele a királyi parancsot. Az iratok igen nagy hatást lehettek a királynőre, mert a kancellária 1752. május 22-ikén azt a parancsot kapta, hogy haladéktalanul rendelkezjen fel a báni kormány utján néhány boszorkányt, mert ő Feisége „szemtől-szembe akarja látni ezeket a perszonákat, akikről olyan híresztelések vannak forgalomban.”

(Vége következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Julius 9 —

Fehér Kereszt szálloda. Zintz Ede utazó Budapest. — Schwarcz Miklós utazó Békéscsaba. — Friedmann Gyula utazó Bécs. — Drudarszky György bankhivatalnok Bécskerek. — Oppert Matild magánzó Bécskerek. — Lusztig Károly utazó Budapest. — Földes Géza igazgató Budapest. — Torray Imre min. tan. Budapest. — Glück József igazgató Budapest. — Reiner Simon utazó Budapest. — Szilágyi Albert utazó Budapest. — Kohn Albert utazó Budapest. — Lukács János utazó Budapest. — Kelemen Dezső utazó Budapest. — Förster József utazó Budapest. — Sick Emil utazó Temesvár. — Sonnenfeld Jakab utazó Budapest. — Engel Sándor mérnök Budapest. — Szauer Soma utazó Budapest. — Fodor Mór utazó Pécs. — Boros Márton utazó Bécs. — Goldfinger Dávid utazó Budapest. — Lefkovicz Izó utazó Budapest. — Kohn Lajos kereskedő Déva. — Leichtag Sándor utazó Budapest. — Lecky István m. tan. Budapest. — Román Bernát utazó Bécs. — Benedek Farkas utazó Budapest. — Salamon Dezső utazó Budapest. — Schauer Soma utazó Bécs. — Hartmann Armin utazó Budapest. — Fiola Ernő utazó Budapest. — Lantos N. kereskedő Budapest. — Karátsonyi Ander fő birtokos Rákos. — Karátsonyi Géza Budapest. — Feldmann Dezső utazó Budapest. — Kohn Gyula utazó Budapest. — Neumann Sándor igazgató Budapest. — Bervay Elemér ügyvéd Déva. — Rákóczny László földbirtokos Nagyják. — Róna Rezső hivatalnok Budapest. — Róna Aladár hivatalnok Budapest.

Központi szálloda. Fényes Samu dr. ügyvéd Kassa. — Hlles Gyula kereskedő Budapest. — Reich S. Artur kereskedő Budapest. — Fleischer Samu kereskedő Budapest. — Eann Károly kereskedő Budapest. — Czifra Károly magánzó Budapest. — Orel Dezső magánzó Budapest. — Pongrác Mihály főszolgabíró Vinga. — Boros Manó magánzó Berzova. — Klein Jenő magánzó Szeged. — Kemmelbmüller gyáros Nürnberg. — Gioreck Rezső magánzó neje Hátszeg. — Deutsch Artur utazó Budapest. — Pacó'd A. dr. ezredorvos Temesvár. — Kanitz I. igazgató Budapest. — Deutsch Samu magánzó Budapest. — Glück Pál utazó Bécs. — Gellért József utazó Bécs. — Kaldor Marcel utazó Temesvár. — Fleischer Sándor utazó Bécs. — Nemes Lajos utazó Bécs. — Lemberger Károly utazó Bécs. — Marsó I. csendőrőrnagy Budapest. — Róza Manó utazó Budapest. — Mangra Vazul püspökheiyettes Nagyvárad. — Gava I. ezredorvos Nagyvárad. — Dürge Mózes birtokos Zsákó. — Pontya György birtokos Zsákó. — Vapva János birtokos Zsákó. — Lessi Miklós birtokos Zsákó. — Pintye János birtokos Zsákó. — Dürge Lajos birtokos Zsákó.

Vass szálloda. Korány Izidor Ersekujvár. Drechsler Gyula Ersekujvár. — Istóczy Győző dr. — Ervas Nikola dr. Temesvár. — Haas Lázár Nagyvárad. — Singer Bertalan Budapest. — Turkan György dr. Josikatelep. — Schneider István Pécs. — Laa Menterei Cleveland. — Szende Albert Budapest. — Mayer Alexander Bécs.

Nyári színház.

Kedden, 1906. évi július hó 10-én

Gül-Baba.

Énekes színjáték 3 felvonásban, 4 képben. Irta: Martos Ferenc. Zenéjét szerzette: Huszka Jenő.

SEMÉLYEK:

Gül-Baba	Hunyadt J.	Zulejka	Benkőné P.
Lolla, leánya	Zsigmond A.	Mujkóné	Zalai Margit.
Kucsuk Ali	Ladislai J.	Lüfikár	Kulcsár L.
Gábor diák	Rontai B.	A budai bíró	Szathmári A.
Mujkó, cigány	Faludi K.	Főzarándok	Palóczy Pál.

Kezdete este 8 órakor.

Nyári menetrend.

Érvényes 1906. évi május hó 1-től.

Arad-Budapest.						
Állomások	Sz. I-III.		Gyv. I-III.		Tvsz. I-III.	
	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Tvsz.	Szv.
Arad ind.	5-39	8-18	11-25	4-16	4-51	9-39
Sofronya	5-52	11-41		5-08	9-42	
Kurtics	5-57	8-36	11-55	4-36	5-25	10-34
Lökősháza	5-58		12-10		5-44	10-51
Bánhídi major	5-59		12-16		5-51	
Országút	6-02				5-56	
Kétégyháza	6-10	9-00	12-26	4-59	6-05	10-40
Kigyós	6-11	9-01	12-34	5-00	6-25	10-51
Békés-Csaba	6-24		12-47		6-41	11-05
Békés-Földvár	6-35	9-19	12-59	5-17	6-54	11-22
Mezőberény	6-43	9-23	1-29	5-20	7-17	11-39
Gyoma	6-56		1-42	5-31	8-03	11-56
Mezőtúr	6-57		1-44	5-32	8-04	11-57
Pusztapó	7-07	9-42	1-54		8-21	12-11
Szolnok	7-31	10-02	2-18	5-59	8-47	12-10
Szajol	7-36	10-07	2-25	6-04	8-52	12-17
Pusztapó	8-02	10-29	2-53	6-22	9-03	1-13
Pusztapó	8-03	10-30	3-05	6-28	9-09	1-17
Szolnok	8-27		3-28		9-55	1-41
Szolnok	8-39		3-42		10-12	2-01
Ujszász	8-52	11-00	3-56	6-55	10-27	2-16
Szolnok	9-10	11-12	4-13	7-07	10-42	2-31
Szolnok	9-17	11-19	4-24	7-23	12-10	3-35
Ujszász	9-44	11-35	4-46	7-50	12-16	3-42
Ujszász	9-49	11-36	4-49	7-53	12-16	3-42
Tápió-Györgye	10-08		5-05			
Tápió-Szele	10-19		5-17			
Nagy-Káta	10-47		5-43			
Tápió-Szeles	11-04		5-59			
Süly-Sáp	11-17		6-11			
Mende	11-31		6-25			
Gyömrő	11-39		6-33			
Maglód	11-46		6-41			
Rákos	12-11	12-59	7-05	9-28	4-38	5-58
Kőbánya fel. p. u.	12-17		7-11		4-38	5-58
Budapest k. p. u.	12-25	1-10	7-20	9-35	4-52	6-10

Budapest-Arad.						
Állomások	Tv. Sz.		Gyv. I-III.		Sz. I-III.	
	Tv. Sz.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.
Budapest k.p.u.	ind.		7-25	8-00	9-11	12-20
Kőbánya felső p. u.			7-37	8-10	9-13	12-30
Rákos			7-37	8-17	9-13	12-37
Maglód				8-44		1-18
Gyömrő				8-52		1-26
Mende			8-04	9-00		1-38
Süly-Sáp				9-11		1-52
Tápió-Szeles				9-21		2-07
Nagy-Káta				9-41	3-04	2-32
Tápió-Szele				9-58		2-52
Tápió-Györgye				10-09		3-04
Ujszász	érk. ind.		8-59	10-24		3-21
Ujszász	érk. ind.		8-59	10-27	3-36	3-41
Szolnok	érk. ind.	2-55	9-16	10-50	3-53	4-07
Szolnok	érk. ind.	3-19	9-23	11-09	4-00	4-14
Szajol		3-37	9-36	11-23	4-13	4-33
Pusztapó		3-55		11-36		4-47
Pusztapó		4-22		11-48		5-00
Mezőtúr	érk. ind.	4-45	10-04	12-05	4-42	5-25
Mezőtúr	érk. ind.	4-45	10-05	12-10	4-43	5-26
Gyoma	érk. ind.	5-12	10-28	12-33	5-02	5-55
Mezőberény	érk. ind.	5-28	10-34	12-40	5-03	6-00
Békés-Földvár	érk. ind.	6-07		1-04	5-22	6-35
Békés-Földvár	érk. ind.	6-20		1-13	5-30	6-41
Békés-Csaba	érk. ind.	6-42	11-11	1-28	5-43	6-54
Kigyós	érk. ind.	7-09	11-13	2-05	5-53	7-29
Kétégyháza	érk. ind.	7-24		2-17		7-42
Országút		7-43	11-30	2-29	6-10	7-56
Bánhídi major		7-47	11-30	2-34	6-11	7-57
Lökősháza		7-58				8-08
Kurtics		8-03				8-38
Sofronya		8-13		2-51		8-17
Sofronya		8-36	11-54	3-05	6-21	8-35
Arad	érk. ind.	8-51		3-15		8-45
Arad	érk. ind.	9-10	12-12	3-29	6-34	9-00

Arad-Tóvis.						
Állomások	Tvsz.		Gyv.		Sz.	
	Tvsz.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Tvsz.	Szv.
Arad .. ind.	10-15	12-23	2-30	4-02	7-04	5-51
Glogovác ..	10-33		2-44	4-13		6-09
Mondorlak ..	10-43		2-53			6-18
Gyerek-Ménas ..	11-10		3-13	4-35		7-06
O-Paulis ..	11-19		3-20			7-15
Paulis ..	11-31		3-33	4-46		7-16
Baracska ..	11-38		3-39	4-51		7-21
M-Rada (6.) ..	11-50	12-56	3-49	4-59	7-45	7-34
Milova-Odvas (1.) ..		12-57		5-09	7-51	7-54
Konop ..				5-40		8-08
Berzova ..				6-03	8-08	8-08
Soborsin ..	1-50			6-35	8-11	8-47
Zám ..	2-09			7-06	9-13	9-13
Milova-Odvas ..	2-31			7-28	9-47	9-47
Mar.-Illye ..	2-56			8-11		10-27
Déva ..	3-07			8-33		10-41
Piski (6.) ..	3-14			9-18		10-57
Szászváros ..	3-32			9-28		11-24
Alvincz (6.) ..	4-01			10-03		12-04
Gy.-Ishérv. (1.) ..	4-16			10-18		12-11
Gy.-Ishérv. (1.) ..	4-27			10-28		12-24
Gy.-Ishérv. (1.) ..	7-00			10-33		12-31
Gy.-Ishérv. (1.) ..	7-18			11-13		12-58

Tóvis-Arad.						
Állomások	Szv.		Gyv.		Tv. Sz.	
	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Tvsz.	Vv.
Tóvis ind.	2-33	3-55	8-55	2-00	8-15	
Gy.-Ishérv. (6.) ..	2-55	4-28	9-30	2-28	8-14	
Alvincz (6.) ..	3-28	4-58	11-36	2-33	8-14	
Szászváros (6.) ..	4-44	6-14	11-47	2-49	9-15	
Piski (6.) ..	4-58	6-28	12-05	2-52	9-15	
Déva ..	5-20	6-50	12-50	3-57	10-17	
M.-Illye (1.) ..	6-15	7-45	1-05	4-12	10-27	
Zám ..	6-20	7-50	1-16	4-27	10-37	
Soborsin ..	6-31	8-01	7-43	2-09	5-45	
Berzova ..	6-54	8-24	8-15	3-16	6-19	
Konop ..	7-00	8-30	8-54	3-32	6-19	
Milova-Odvas ..		9-11		7-13		
M-Rada (6.) ..		9-22		7-13		
Baracska (6.) ..		9-34		7-24		
Paulis ..		9-41		7-31		
O-Paulis ..		9-49		7-39		
Gyerek-Ménas ..		9-56		7-53		
Mondorlak ..		10-10		8-16		
Glogovác ..		10-35		8-39		
Arad ..		10-50		8-57		

Arad-Temesvár-Józsefváros.						
Állomások	Sz.		Gyv.		Tv. Sz.	
	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Tvsz.	Vv.
Arad ..	6-15	12-17			5-00	
Uj-Arad ..	6-25	12-28			5-21	
Németh-Ságh ..	6-42	12-44			5-47	
Vinga ..	6-55	12-56			6-14	
Orczyfalva ..	7-06	1-07			6-38	
Merczifalva ..	7-16	1-17			6-48	
Szt.-András ..	7-27	1-28			7-13	
Temesvár-Jv.	7-44	1-45			7-31	

Temesvár-Józsefváros-Arad.						
Állomások	Vv.		Sz.		Gyv.	
	Vv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.
Temesvár-Jv.	8-25	2-10			9-17	
Szt.-András ..	8-49	2-28			9-18	
Merczifalva ..	9-07	2-42			9-38	
Orczyfalva ..	9-22	2-52			10-18	
Vinga ..	9-45	3-03			10-38	
Németh-Ságh ..	10-03	3-16			10-58	
Uj-Arad ..	10-27	3-33			10-59	
Arad ..	10-40	3-42			10-59	

Kiadóhivatallomban.
Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánjuk a sürgős megrendelést, mert ha a készlet elfogy, ugy többé nem lesz az ilyen potom áron beszerezhető.

vászonra huzva léczekkel ellátva 8 koronáért
kapható

vászonra huzva 7 korona.

4 KORONÁÉRT

nagyra

Térkép

108-144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára 10 korona volt, leszállított áron

Aradvármegye

A posta, vállas- és köztársasági miniszter úr által jóváhagyott

(Utáryomás nem díjazatik)

Kérem a szöveget nem össze-
tevesztetni!

Uraságoktól

használt nyári és téli férfi-ruhákat, utazó-bundákat, háló, ebédlő- és más butorokat a legmagasabb áron veszek és eladok rendkívül olcsó árak mellett. Kívánatra hához is megyek. Frack öltönyök kölcsöndíj mellett kaphatók.

ROTH IZIDOR

Aradon, Asztalos Sándor utca 5. sz.,
az „Arany ABC” mellett.

Kérem a szöveget nem össze-
tevesztetni!

Mandl Ferencz

érczfényező és mázoló

Aradon, Boczkó-utca 11. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugymint: fürdőkádakat, fürdősobákat, vasbutorokat, fabutorokat, vízkannákat, tálcákat, kályhavédőket, faksarakat, aranyozásokat, márványozást és függőlámpák bronzírozását, majolika festészetet fára, érczre, díszes kivitelben; floderozásokat minden színben a legszecezzsíosabb kivitelben **olcsó árak és pontos kiszolgálás mellett.**

Fényező és mázolótanuló felvételt.

Pályázati hirdetés.

Arad szab. kir. város tanyai osztatlan elemi iskolájánál megüresedett rendes tanítói állás betöltése végett ezennel pályázat hirdetik, melyre — miután ott a gazdasági ismétlő iskola létesítése is tervbe van véve, — oly tanító fog megválasztatni, ki a gazdasági ismeretek valamelyik ágából tanfolyamot végzett, azok közül a kertmívelés és fatenyésztésben jártassággal bír s azokat tanítani is képes. Ezen állással 1200 kor. évi fizetés és megfelelő természetbeni lakás, azonkívül a fönálló fizetési szabályzat értelmében az abban előirt kedvezmények, illetve ötödéves korpótlékok vannak egybekapcsolva. E javadalmazás fejében köteles a megválasztandó tanító az összes tanterveket az utasításban és tantervben előirt heti óraszámában tanítani. Felhívának tehát azon okleveles férfi tanítók, kik a 40-ik életévét még túl nem haladták s a fentjelzett állást elnyerni óhajtnak, hogy a képesítő oklevelükkel, keresztlevelükkel, gazdasági ismereteikről és eddigi működésükről szóló bizonyítványokkal és magyar honosságukat igazoló okmányokkal főtiszterrel és kellő bélyeggel ellátott pályázati kérvényüket f. év augusztus hó 18-ig bezárólag Arad szab. kir. város községi iskolaszékehez czimezve beküldjék. Az állás f. év szeptember hó 1-én lesz elfoglalandó.

Aradon, 1906. évi július hó 4-én.

Institutoris s. k. Bontis s. k.
kir. tan., isk. elnök. isk. jegyző.

10853—1966. kb.

Hirdetmény.

Az aratási idő beálltával az idevonatkozólag fennálló törvényeknek és szabályrendeleteinek alapján a lakosság érdekeinek megóvása céljából szükségesnek látom a következőket közírré tenni:

Annak, kinek cselédminőségben, gazdasági munka teljesítésére szerződik, igazolvánnyal kell bírnia. E nélkül felfogadásuk tilos.

Aratást, hordást, nyomtatást, cséplést s egyáltalában bármely gazdasági munkát nem cselédminőségben szerződésileg elvállalni szándékozó munkásokkal a munka szerződésé mindíg írásban, a munkások többségének lakhelyén illetékes Előjáróság (Aradon Vannay Gyula v. aljegyző avagy helyettese) előtt kötendő.

Szénát vagy gabonaneműeket a földről éjjel csupán a közeli tanyákra szabad hordani.

Dinnye vagy kukorica földek őrzése céljából készült kunyhók közelében lábas jószágot, vagy majorságot tartani nem szabad.

Erő vagy learatott gabona közelében tüzet rakni tilos.

Szalmás gabonák nyomtatás végett a város területére való behordása meg nem engedtetik.

A szerűs helyen összehordott gabonaneműek akként helyezendők el, hogy az asztagvégek között legalább 6 méter üres hely legyen.

A cséplőgépek tulajdonosa gép működése színhelyén tűzbiztonság okáért egy fecskendőt készletben tartani köteles.

Gőzerő által (lokomobil) vagy annak megfelelő villamos erő által hajtott cséplőgépek üzeménél egy kifogástalanul záródó horganybádóból vagy keményfából készült szekrényében a következő anyagok tartassanak készletben:

1. 500 gramm Bruns-féle zsirtalanított vatta 50 gramos csomagokban;
2. 8 méter sterlingaze üvegben, 1 méteres csomagokban;
3. 5 drb. mullpólya 8 cmt. széles, 5 méter hosszú;
4. egy drb. flanelpólya, 10 cmt. széles, 5 méter hosszú és egy drb. flanelpólya 8 cmt. széles, 5 méter hosszú;
5. 2 drb. Esmarch-féle háromszegletes kendőt;
6. egy liter 1:1000 oldat sublimat veresre festve. Felírás méreg sebkirosásra;
7. 500 cm. cinktapasz;
8. egy drb. 8 cm. széles, 3 méter hosszú gummiszövetpólya;
9. egy tucsat közönséges enyvezett vattatábla;
10. 300 gramm tiszta vazelin;
11. egy drb. nagyobb kötszer olló;
12. 20 drb. biztosító tű;
13. néhány táb a vargaköreg;
14. 10 drb. fasín 20—60 cm. hosszúságban;
15. egy drb. mosó szappan;
16. egy drb. körömkefe;
17. két törülközőkendő;
18. egy ivópohár;
19. egy evőkanál;
20. egy kaucuk genyecsésze;
21. egy mosdótál;
22. egy drb. Volkmann-féle sín és egy karsin fehér bádogból vagy drótkosárból;
23. 100 grm. törköly vagy szilva pálinka;
24. 100 grm. tiszta borecset.

II. Más mozgó (motorikus) erővel vagy járgánnyal hajtott cséplőgépeknél hasonlóan jól záródó bádog vagy fatartányban az alábbi anyagok tartandók készletben:

- a) 200 grm. Bruns-féle zsirtalanított vatta 25 gramos csomagokban;
- b) 2 méter sterilgaze üvegben 1 méteres csomagokban;
- c) 8 drb. 8 méter széles, 5 méter hosszú mullpólya;
- d) 2 drb. háromszegletű kendő;
- e) 8 drb. sublimat p-stilla fahengerben, felírás méreg, sebviz, egy drb. 1 liter vízben oldandó;
- f) 1 drb. gummi szövetpólya;
- g) egy drb. mosó szappan;
- h) egy drb. körömkefe.

Amennyiben az I. és II. pont alatt említett cséplőgépeknél a most leírtnál tartalmasabb és kifogástalan állapotban levő mentőszekrény vagy kötszer doboz már volna készletben, a géptulajdonos új készlet beszerzésére nem köteles.

III. Kézi erővel hajtott cséplőgépek tulajdonosai ilyen mentőszekrények tartására nem kötelesek. A mentőszekrény, illetőleg a kötszerek kellő módon való használhatása céljából megköveteltetik azonban, hogy a cséplőgépeknél alkalmazottak közül legalább is két, illetőleg a II. számú említetteknel egy egyén, még pedig elsősorban a gépész, az első segély nyújtásban kellő jártassággal bírjon. (1876. XIV. t. c. 40. és 42. §)

A cséplésnél, valamint az asztagok között dohányozni tilos.

A gép tulajdonosa a cséplőgépnél alkalmazott etetőket, fűtőt, a gépen álló kevévágókat, kevéadogatókat, ugyintén szecskavágó gépnél alkalmazott etetőt köteles az országos gazdasági munkás cselédsegélyző pénztárnál baleset esetére biztosítani, kivéden, ha meggyőződött arról, hogy az illető pénztárnál baleset esetére külön is biztosítva van már. Ha a géptulajdonos ezen kötelezettségnek nem tesz eleget: e mulasztásból eredő teljes kárért az etetőnek, fűtőnek, kevéadogatónak, illetőleg jogutódainak akkor is felelős, ha a munkaközben bekövetkezett baleset körül őt különben semmiféle gondatlanság nem terheli.

A cséplőgépeket csak képesített gépészek és fűtők kezelhetik, kiknek tiltva van szolgálatuk közben szeszes italok élvezése, továbbá a gépfelügyelő személyes felelősséggel tartozik, hogy a gép körül állás emberek alkalmazást ne nyerjenek.

Fahidon 4000 kg. elegysúlyt meghaladó mozgonyok csak akkor szállíthatók, ha erről 48 órával előbb a városi mérnöki hivatalnak jelentés tétellett.

Erzsébet, Soga és Gáj külvárosokban, vagy Poltura városrészben a takarmány boglyában vagy kazalban csak akkor tartható, ha a boglya vagy kazal és az azt környező épületek közt legkevesebb husz méter üres tér marad, több boglya vagy kazal pedig csak akkor helyezhető el, ha azok között husz méter üres tér marad.

Arad, 1906. évi június hó 27.

Rendőrkapitányság.

Tavaszi és nyári időnyira színes

bőr - különlegességekben

nagy választék áll az igen tisztelt vevőim és a n. é. közönség b. rendelkezésére, miért is szíves rendelkezésüket kéri

Kitünő tisztelettel 762

Seelinger M. Andor

uril és női mintaczipészete

Arad, Szabadság-tér 4. szám.

Orthopäde gyógyczipők nagy sikerű eredményyel készülnek.

Városi és megyei telefon 115. szám.

13176—1906. sz.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönsége részére 8 darab automobil omnibus szállítására nézve az alább ki-tüntetett feltételek mellett pályázatot hirdetünk azzal, hogy a pályázatra vonatkozó ajánlatok lezár-tan legkésőbb 1906. évi július 30-ik napjának déli 12 órájáig a polgármesterhez nyújtandók be.

1. Az automobil omnibusok 18—24 ülésűek legyenek és legalább 20 lóerővel bírjanak.

2. A kocsi hűtése teljes meg-terhelhetőség és 18 km. sebesség mellett megfelelő legyen.

3. A benzín fogyasztás 715 fajsúlyu benzín mellett lóerőnként és óránként 450 grammnál több nem lehet.

4. A gépnek előre legalább háromféle, hátra 1féle sebességre alkalmas áttétellel kell bírnia.

5. Az első kerék talpa egy, a hátulsók 1 tömött-gummi karikával látandók el.

6. A kocsi teteje olyképp rendezendő be, hogy arra kézi podgyász feltehető legyen és elöl hátul félrebillenthető letra alkalmazandó.

7. A hajtó tengelyek és szelepek továbbá a sebességet átvéő fogaskerékek 25% Caram-Nickel acélből készítenők, a mely anyag szilárdságának négyzet milliméterenként legalább 80 klgr. kell hogy legyen.

8. Szállító minden gépaikat-részért egy évi jótállást vállal, s köteles az ezen idő alatt előforduló mindazon hiányokat, a melyek az anyag vagy a munka rosszaságából keletkeztek, díjtalanul és haladéknélkül pótolni.

9. Szállítási határidő 1907. február 1.

10. A gyújtás elektromagneti-kus legyen.

11. A város közönsége fönntartja magának a jogot, hogy a gépeket munkaközben megszemlél-tethesse.

12. Szállító gépgyáros kötelezi magát, hogy az automobilon meg-indítására egy megbízható szak-értőt küld Aradra a város költségére és hogy a város által kiküldendő két gépészt a gépek szer-kezetének alapos megismertetése és kezelésére kitanítja.

Arad, 1906. évi június hó 30.

A városi tanács.

2085-906. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönségénél megüresedett építészeti felügyelői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Az állás évi 1800 korona törzsfizetés, 350 korona lakbér és a csatornázási fűtőház ellenőrzéséért járó 100 korona tiszteletdíjjal van javadalmazva.

A pályázónak Arad szab. kir. város hatósági szervezetének 44. §. 5. pontja alapján az építészeti terén gyakorlati ismeretekkel és a fogalmazásban jártassággal kell bírnia.

Az állás betöltésénél a már szolgálatban álló városi alkalmazottak amennyiben a fenti követelménynek megfelelően képesek, — előnyben részesülnek.

Felbivom mindazokat kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint kellőképpen felszerelt pályázati kérvényüket hozzám f. évi július hó 15-ig bemutatassák.

Aradon, 1906. év július 25.

Intitórius,
kir. tanácsos,
polgármester.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

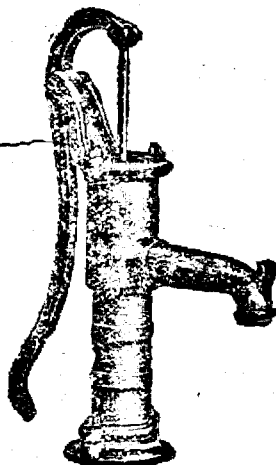
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbittatnak, száttal a szivattyu nem romlik és a bert nem renthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közönségeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belül gummirozott kender-csövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 274

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Könyvkötészetünkben egy ügyes fiú tanulóknak felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Jó házból való fiú tanulóul azonnal felvétetik.

Iskolázott fiuk előnyben részesülnek. 1697

Dürr Gusztáv
csemege-, fűszer-, pezsgőbor- és ásványviz-kereskedése

Arad, a városházzal szemben. Telefon 118. sz.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű

Földes-féle Margit-Cremet,

mely zsirtalan, ártalmatlan s rögtön széplít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan zser szeplők, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 3881

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

A hölgyek legszebb díszé

a fehér és tiszta arcbőr,

ezt elérhetjük a bámulatos, csodás hatásáról hírneves

Hajós-féle

ARADI IBOLYA-CRÉME

használatával

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arctisztatlanságot egy csapásra megszüntet.

Ára 1 korona, dupla tégely 2 korona.

Ibolya-crème csapban 70 fill. Ibolya-hölgyper fehér, rózsás vagy krém színben doboza 1 K. 20 f. Ibolya-tej (Eau de Violette de Hajós) 1 korona.

Óvakodjunk utánzatoktól!

A bevásárlásnál csakis Hajós-féle Aradi készítményeket tessenek kérni és elfogadni.

Kapható a feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertárában 3861

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

továbbá Földes Kelemen, Kosuth Pál, Ring Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerészek utáknál és Vojtek és Weisz drogueriájában.

5 Kg.-os szőlőszállító-ládikák, állványok

szőlő-és gyümölcs elhelyezésére, czélszerű kivitelben és

fagyapot

csomagolási czélokra, nálunk legolcsóbban szereshetők be.

Munk R. és Társa

faárugyár 1708

Karánsebes.

Nap és esőernyő raktár.

Kizárólag saját gyártmány!

Raktáram tulhalmozottsága, valamint az előhaladott idény miatt, nap- és esőernyőimet minden elfogadható árban bocsátom a mélyen tisztelt vevő közönség rendelkezésére.

Minden néven nevezendő ernyők behuzását és javítását 1-2 óra alatt a legjobb kivitelben és jutányos árban eszközölöm. 221

Nassan R.

Szabadság-tér 19.

Rosenblüh X. és Társa mellett.

386-1906. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a külvárosi utak megkivitelési munkálatainak elvállalása iránt folyó évi július hó 23-án d. e. 10 órákor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 3042 korona. Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1906. évi július hó 5-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. r.
aljegyző.

A hányásos hasmenésben az első segítség a minden tej nélkül adott Kufeké-féle gyermekliszt. A tejben igen jól tenyésznek a betegítő csírák, s a beteg bél nem is emésztli. A tej nélkül adott Kufeké liszt, az 5 növényi fehérjével nem igen enged tenyészetet a betegítő csíráknak, ezzel aztán csökkentli a bélbeli erjedést, úgy, hogy a betegség kezdetén igen gyakran sikerül a hányást szüntetni, a táplálkozást megint lehetővé tenni s a testnek a betegséggel szemben az ellenállását növelni. A hasmenésre is jó hatással van a Kufeké-féle gyermekliszt.

3727 B 72

APRÓ HIRDETÉSEK.

A K I N K

ismeretség híján

házasúrnóra,
sevelőre,
születésvetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
viaszselekre,
körtözsre.

kulcsárnóra,
gazdasszonyra,
szakácsnóra,
szobaleányra,
hási- vagy
irodászolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szükség

A K I

stadni kíván

butort,
szegorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

születet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

A K I

bérbeszéni kíván

birtokot,
házi
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

A K I

mindentel vétel vagy bérbérvétel esél-
jéből keresel;

A K I

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabban ér esél, ha az

„ARADI KOZLONY”

kis hirdetései

rovatait használja.

Veszek könyvtárakat,

egy-egy könyvet és hangjegyeket
legmagasabb áron. Kerpel Izó
könyv-, papír- és zeneműkereske-
dése, könyv- és zenemű kölcsön-
tára, Aradon. 264

Eladó!

Kasza utca 53. számú ház ugyan-
ett asztalos szerszám, 6 pad és
hozzávaló szerszám, nemkülönb
kovácsszerszám és egy szobabeli
új butor jutányos áron eladó. Tu-
dakozdani lehet ugyanott. 1782

Lampionok

20 fillértől, confetti és serpentin
kapható **Magusz I. és Fia** könyv-
kereskedésében Aradon, Weltzer
János-utca. Telefon 517. 285

Egy jó házból való fiu

teljes ellátás mellett tanulónak fel-
vétetik Pollák Lipót vegyeskeres-
kedésében Főnlak, Temesm. 1780

Egy ácssegéd

felvétetik. Bővebbet az „Aradi
nyomda részvénytársaság” kiadó-
hivatalában.

Eladó.

Egy teljesen jó karban lévő, 6
faútlból és 1 kis díványból álló
garnitúra eladó. — Cím a kiadó-
hivatalban.

Női ruhakészítési műtermet en

ügyes fizetőleányok és egy tanuló-
leány felvétetik. Kotsis Ferencné
Bocskay-tér 3. szám I. emelet.

Házmesternek

ajánlkozik szerény feltételek mel-
lett szorgalmas, gyermektelen há-
zaspár. — Cím a kiadóhivata-
ban. 1779

Veszek

urasságoktól használt nyári és téli
férfi-ruhákat, utazóbundákat, háló,
ebédlő és más butorokat a legma-
gasabb áron veszek. Kívánatra
vagy levélbeli meghívásra házhoz
is megyek. Menczer Márton Arad,
Árpád-tér 5. sz. (Izraelita templom-
épület.) 848

Mielőtt

kávét vásárolna,

kérem tegyen egy próbavásárlást a
híressé vált

Palermo pörkölt kávéból,

amely úgy tejes, mint fekete kávé-
nak valami fenomenális finom, ize,
aromája páratlan, az idegekre nem
ártalmas, szapora és igen kiadó.
Hetenként kétszer friss pörköltés;
eredeti ¼ és ½ kilós csomagolás-
ban csakis egyedül

Dürr Gusztáv

műszerkereskedésében kapható

a városházzal szemben.

Értéktelen utánzatoktól óvakodni;
minden csomag cégem nevével és
ólmepécsetemmel van ellátva. 1701

Tégla, Cserép

legkedvezőbbben kapható

Pollak Sándor

törkemence téglagyárában

Mikalakán, a Radnai-ut végén.

Városi telefon 206—255.

Gyári . 515.

Rendelések felvételnek Karolina-u.
7. sz. Irodámban, vagy Rákóczy-u.
28. sz. lakásomban. A téglát vám
és fuvarmentesen saját igálmmal
házhoz szállítom. — A gyárba sa-
ját új műtam vezet. 84

1888—1906 sz.

Felhívás.

A fegyveradó és vadászati adó-
ról szóló 1888. évi XXIII. t.-cz.
értelmében felhívjuk Arad szab.
kir. város löfegyver tartó közön-
ségét, miszerint fegyveradó vallo-
másukat 8 nap alatt
a) azok, kik vadászatra nem

használható löfegyvert vagy az 5.
§-ban felsorolt adómentes fegyvert
tartanak; a városi adóügyi osztálynál,
b) azok, kik vadászatra hasz-
nálható löfegyvert tartanak, a kir.
adóhivatalnál annál inkább be-
nyújtsák, mert a fegyveradó iga-
zolvánnyal vagy adómentességi
bizonyítvánnyal el nem látott
fegyvert tartó felek az 1888. évi
XXIII. t.-cz. 43. § d) pontja értel-
mében adó alul elvont fegyverük
elkobzásán kívül 20—40 koronáig
terjedő jövedéki bírságban lesznek
elmarasztalandók.

Arad, 1906. évi július hó 6-án.

A városi tanács.

Vidéki fogyasztási szövetke-
zet részére

üzletvezető kerestetik

fizetés és üzleti nyereség ré-
szesedés mellett.

Czím megtudható a kiadóhi-
vatalban. 1568

Van szerencsém a nagydírmű
közönség figyelmébe ajánlani, hogy
a prof. Nádasdy-palotában, Ferray-utca

uj

órás és ékszer üzletet
nyitottam,

ahol órák és ékszerek a legjutá-
nyosabb ár mellett kaphatók.

Ugyisint veszek zálogcédulá-
kat, tört aranyat, vagy új tárgyak-
ra átcserelem. 1771

A nagydírmű közönség szí-
ves pártfogását kérve vagyok

kiváló tisztelettel

Deutsch Izidorné.

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

OCCASIO!

Mosó-áruinknál tetemes árleszállítást eszközöltünk. Kedvező
alkalom új divatos cikkeket olcsón vásárolni.

Maradékok ez idényből származó anyagokból féláron.

Nagy szállítmány érkezett pamut-vászon maradékokból, mé-
terenként 10—15 krajczár; olcsóbb mint végből.

Maradékok 3—6—8 méterig.

Rosenblüh H. és Társa.

3811

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!